

PRAGA

historia i współczesność • propozycje i ciekawostki • mapy orientacyjne

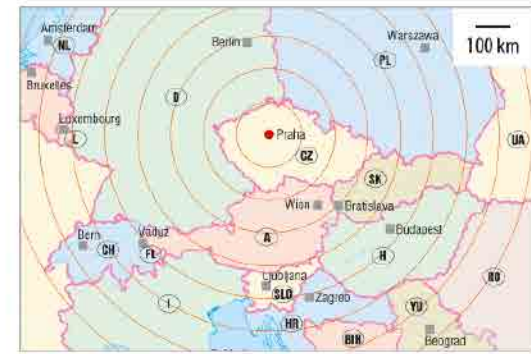
PRAGA 1 : 12 000

VisitPraha.cz
online guide

PRAGA

PRAGA

Wydawca: Vydavatelství MCU s. r. o.
Chvalšinská 242, 381 01 Český Krumlov
+420 387 428 360, info@mcumedia.cz; www.mcumedia.cz

Redakcja techniczna: Radek Eliášek

Tekst: Viktor Kubík, Jan Eliášek

Zdjęcia: Libor Sváček, Pavel Radosta, Wikipedia

Mapy: Vydavatelství MCU s. r. o.

Tłumaczenie: Skřivánek s. r. o., Agata Čadková

DTP, Skład: Pavel Dvořák, Petr Novosad

Administracja www.VisitPraha.cz: info@mcumedia.cz

Wydanie pierwsze, Český Krumlov 2017 (2023)

Żadna część tej publikacji nie może być powielana bez pisemnej zgody wydawcy.

Wszystkie prawa zastrzeżone.

© Vydavatelství MCU s. r. o.

ISBN: 978-80-7339-089-1

„PRAGA CAPUT REI PUBLICAE”

Praga, stolica Czech, rozciąga się wzdłuż rzeki Wełtawy, w Kotlinie Czeskiej. Obecnie Pragę zamieszkuje około **1,2 miliona ludzi**, czyli mniej więcej 12 % obywateli całego państwa. Pod względem powierzchni oraz zaludnienia jest to największe czeskie miasto.

Bogactwo i niepowtarzalne piękno historyczne zapewniło Pradze w 1992 roku miejsce na liście chronionych zabytków **UNESCO**. Praga w pełni zasługuje na tytuł najpiękniejszej stolicy Europy – niech Paryż i Rzym wybaczą...

Sprzyjające warunki klimatyczne oraz dogodne położenie w centrum Kotliny Czeskiej sprawiły, że ludność zaczęła osiedlać się na tych terenach już w prawniku.

Rzeka Wełtawa wyrzeźbiła swe koryto w **osadach morza kredowego**, a jej nurt nadał brzegom różnorodny kształt.

Ten wspaniały sarkofag zaginionego świata wraz ze zboczami Petřina, Letnej i innych pagórków Wełtawskiej doliny chronił późniejsze centrum Pragi przed zimnymi północnymi i gwałtownymi zachodnimi wiatrami.

Najważniejsze znaleziska archeologiczne pochodzące z peryferii Pragi np. z okolic Šarki i Unětic dowodzą, że rejon ten zaczęto **trwale zasiedlać od 4 tysiąclecia p.n.e.** Poczynając od okresu halsztackiego (VI wiek p.n.e.) ziemie te stanowią istotną część **kultury celtyckiej**. Istnieją dowody na to, że właśnie na tym terenie znajdował się jeden z najstarszych grobów celtyckiej arystokracji, a także bito tu **złote monety**. Okolice te zamieszkiwało plemię Bojów, którego sławny wódz Brenna w czasie najazdu na Italię zdobył republikański Rzym.

Po Celtach przejęli jej nazwę, od plemienia Bojów nazwanej Bojohemum, Bainab, Bohemia. Plemię Markomanów walczyło tu z Cesarstwem Rzymskim a plemię Langobardów, któremu udało się obalić pozostałości cywilizacji antycznej w Italii, przeżyło tu swoje „złote czasy”.

LIBUŠA PRZEPOWIADA PRADZE SŁAWĘ

“...Widzę wielkie miasto, którego sława dotyka gwiazd... Tam, w lasach przy Wełtawie znajdziecie człowieka ciosającego próg swego domu i na podstawie tego wydarzenia nazwiecie miasto Pragą...”

W ten oto sposób opisują legendy proroczą wizję księżny Libuшы, która, jak głosi przypowieść, założyła i nazwała stolicę Czech. Wszyscy Czesi znają tę opowieść dzięki Kosmasowi, który na początku XII wieku, zapisał ją w swej kronice. Tę legendarną postać rozstrawiła również opera Bedřicha Smetany. Swoją przepowiednię wygłosiła Libuша z Wyszehradu, najstarszej mistycznej rezydencji tutejszych książąt. Jako żona Przemysła Oracza stała się założycielką dynastii Przemyslidów, która włądała Czechami ponad pięćset lat. Rzeczywistość wyglądała jednak nieco inaczej niż przedstawił to Kosmas i Bedřich Smetana. Prawdą pozostaje jedynie fakt, iż historia Czech jest nierozdzielnie związana z historią Pragi.

Skaly Barrandowa do dziś kryją w sobie skamieniałe pozostałości trylobitów i innych prehistorycznych organizmów.

Święci Konstanty (Cyryl, 827–869) i Metodego (813–885), nazywani braćmi z Salonik lub również nazywani misjonarzami słowiańskimi. W ramach swojej misji na Wielkich Morawach stworzyli pismo – glagolicę, zaś język starosłowiański podnieśli do rangi języka liturgicznego.

Czy wiesz, że...?

W pobliżu Pragi, za Kladnem przy **Mšeckich Žehrovicach**, odkryto **rzeźbę Herosa**, uznaną za jedno z najpiękniejszych dzieł **sztuki celtyckiej**. Na skraju Pragi, w **Závist nad Zbraslaví**, leżą ruiny grodu z końca V wieku p.n.e. Na ich miejscu powstało w II w. p.n.e. słynne grodzisko, które wprawdzie nie należy do największych pod względem powierzchni, ale z dotychczas odkrytych celtyckich budowli ma najmocniejsze obwarowanie. Mimo to twierdza ta nie zdołała powstrzymać najazdu Germanów, dla których ziemia ta stała się domem na pięć stuleci.

W tym okresie żyli już tu **Słowianie**. Dopiero z nimi wiąże się powstanie Pragi na jej obecnych terenach. Chociaż przodkowie Czechów dotarli tu już na przełomie **V i VI wieku**, zamieszkiwali do VIII wieku okolice dzisiejszej starej Pragi: Šarķę, Bohnice, Butovice i najstarszą siedzibę Przemyslidów – **Levy Hradec**. Dopiero wzrost znaczenia państwa, miejscowego targu oraz brodu doprowadził do powstania **Zamku Praskiego**, który już od IX wieku służył jako siedziba książąt czeskich. Oznacza to, że pełni funkcję centrum władzy państwowej od tysiąca dwustu lat. Poza papieskim Rzymem nie istnieje w Europie starszy i do dziś funkcjonujący ośrodek władzy.

Monarchia Przemyslidów i Praga wzrastały wraz z chrześcijaństwem, głoszonym przez **św. Cyryla i św. Metodego**, którzy przybyli z Bizancjum na Wielką Morawę w 863 roku. Kością niezgody między nimi a frankońskimi misjonarzami stał się język słowiański, w którym to bracia Cyryl i Metody nauczali, zamiast, jak uważali za słuszne ich przeciwnicy, po łacinie. Konflikt pomiędzy wschodnim i zachodnim mocarstwem w samych początkach państwa czeskiego był jakby zwiastunkiem późniejszych perypetii w historii Czech. **Książę Waclaw** (urodzony w 929 lub 936 roku), najważniejszy patron czeski a także symbol władzy, przychylił się do polityki zachodniej, a po założeniu w Pradze biskupstwa (947 r.) **kultura łacińska** wyparła słowiańską. Wielkomorawskie dziedzictwo kultury przetrwało jednak w sztuce, zwłaszcza w ulubionych kościołach w kształcie **rotundy**.

W **X wieku**, Praga była imponującym miastem. Arabski podróżnik i **kupiec Ibrahím Ibn Jakub**, opisał ją jako bogate „kamienne miasto”. Niestety zachowało się niewiele zabytków z tamtego czasu. Za to okres romański okazał się dużo bardziej szczodry. Zabytki na Praskim Zamku, liczne kościoły, fragmenty kamiennego **mostu Judyty** i unikatowe domy mieszczańskie, świadczą o wyjątkowym znaczeniu i bogactwie **Pragi XI i XII wieku**. Pomimo to, Praga stale nie

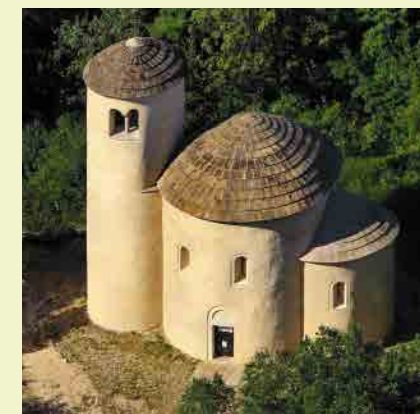
posiadała praw miejskich, a jej zabudowa ciągnęła się wzdłuż odizolowanych dworów od Praskiego Zamku do wełtawskiego brodu, a po drugiej stronie rzeki aż po **Wyszehrad**. Najbardziej zabudowana oraz najokazalsza była część dzisiejszego **Starego Miasta**, wówczas zwana Mezihrazy. Tam kwitł międzynarodowy targ, dlatego też miejsce to stało się głównym punktem miasta. Król Waclaw I otoczył je w latach 1230–1241 murami obronnymi, a zakładając Havelkie Miasto zyskał prawa miejskie. Mezihrazy nazywane są prawdopodobnie od tego czasu „Praskim Miastem”. W tym okresie przeniknął do Czech **gotyk** w postaci domów mieszczańskich, pałaców i klasztorów.

Wzrost znaczenia stolicy świadczył o rozkwicie państwa czeskiego. **Przemyslidzi**, po ponad pięciusetletniej władzy, rządili nie tylko Czechami, Morawą i Śląskiem, ale również zyskali **Królestwo Polskie i Węgierskie**. Kutnohorské kopalnie srebra wywołały swym bogactwem podobną gorączkę do tej XIX wiekowej w Klondike, a srebrny praski grosz, bity od 1300 roku, był w ciągu trzech stuleci najstabilniejszą walutą. W 1306 roku, ostatni po mieczu potomek Przemyslidów – **Waclaw III, został zamordowany**, co spowodowało wymarcie tej dynastii i rozpad państwa. Luksemburgowie i Jagiellonowie próbowali na wzór Przemyslidów zespolic państwa europejskie, ale udało się to dopiero Habsburgom.

Luksemburgowie sprawowali rządy prawie sto trzydzieści lat (1310–1437) **Król Jan Luksemburski**, znany dyplomata i „ostatni rycerz”, zyskał czeski tron poprzez ślub z **Elżbietą z rodu Przemyslidów**. Dzięki niemu Stare Miasto zyskało prawo na założenie ratusza (1338 r.) i stało się prawdziwym średniowiecznym miastem. Syn Jana, Waclaw, został wychowany na dworze paryskim, przyjął imię **Karol** i stał się cesarzem. Wiele zrobił dla Pragi, która była nie tylko stolicą Czech ale i Cesarstwa Rzymskiego. **Przebudował Zamek Praski**, przyczynił się do powstania **arcybiskupstwa** w Pradze (1344 r.)

Św. Waclaw (ok. 907 roku – 28 września 929 lub 935)

Rotunda (Říp)

Czy wiesz, że...?

W **połowie XIII wieku** żyło w Pradze około **4000 tysięcy** obywateli. Było to na ówczesne warunki duże miasto, a do tego, do końca **XIV wieku**, ilość mieszkańców wzrosła do **10 000**.

Cesarz rzymski i król Karol IV. (1316–1378) „Ojciec narodu”

Srebrny Grosz praski, bity od roku 1300, stanowił przez kolejne trzy wieki jedną z najbardziej stabilnych walut Europy. Bicie monety zlecił król Waclaw II., chodźło w owym czasie o stosunkowo dużą i ciężką monetę (masa 3,5–3,7 g) o wysokiej zawartości (933/1000) srebra.

Czy wiesz, że...?

Kutnohorské kopalnie srebra wzbudziły swoim bogactwem gorączkę podobną do tej z XIX. wieku, którą wywołał amerykański Klondike.

i rozpoczął budowę **katedry Św. Wita**. Po śmierci budowniczego Macieja z Arras, powołał ze Szwabii wyjątkowo uzdolnionego młodzieńca, wszechstronnego artystę, **Piotra Parlera**, który jest także autorem **Mostu Karola**. W 1348 roku Karol IV założył pierwszy w Europie środkowej **uniwersytet**. Tego samego roku zaczęło powstawać **Nowe Miasto**, które wprowadziło harmonię między chaotycznie stojące domy. Zmiany te, a także poszerzenie zabudowy podzamcza (dzisiejsza Mała Strana), wybudowanie wielu monumentalnych kościołów i klasztorów, murów obronnych, które poszerzyły miasto o winnice, sady, ogrody a także Wyszehrad sprawiły, że Praga stała się prawdziwą metropolią, z którą nie mogło się równać żadne inne ówczesne miasto europejskie. Powierzchnia Pragi wynosiła 700 ha, a liczba mieszkańców wzrosła do 40 000. Po śmierci Karola IV, już wówczas zwanego Ojcem narodu, na tronie zasiadł jego syn – **Wacław IV**. Nie był gorszym władcą, ale sytuacja mu nie sprzyjała. Stary świat upadał, a jego najbliżsi, łącznie z bratem Zygmuntem, utrudniali mu rządy.

W Czechach zrodziła się **pierwsza reformacja**, wyprzedzająca reformację europejską o ponad sto lat, za co też Czesi słono zapłacili. **Spalenie Jana Husa** (6 czerwca 1415 r.) na soborze w Konstancji, przyczyniło się do zradyzowania poglądów jego zwolenników i przeciwników. Chory i zmęczony Wacław IV zmarł, a **rewolucja husycka** wybuchła z pełną siłą. Wprawdzie bohaterskie czyny utrakwistów oraz sławne zwycięstwa ich wodza **Jana Žižky** pomagały przetrwać Czechom ciężkie chwile, a także były inspiracją dla artystów, ale tocząca się wojna domowa, niszczycielskie wyprawy krzyżowe i papieskie klątwy nękały te ziemie przez prawie cały XV wiek. Nawet zdolny husycki król Jerzy z Podiebradu nie był w stanie powstrzymać nieuniknionego upadku państwa. Czechy zostały uznane za heretycką ziemię, popadły w niełaskę, Praga zubożała, ilość mieszkańców zmalała do 25 000. Nastąpił koniec złotego wieku.

Władcy z **dynastii Jagiellonów** mieli ambicje wydobyć czeską ziemię z kryzysu, ale okazali się nieudolnymi. Wprawdzie handel znów rozkwitał, w sztuce późnogotyckiej zaczęły się pojawiać pierwsze powiewy renesansu, ale po objęciu władzy przez **Władysława II**, który przeniósł swą siedzibę do Budapesztu (1410 r.), szlachta w pełni opanowała państwo i Praga znów straciła na znaczeniu. Tragiczna **śmierć króla Ludwika pod Mohaczem (1526 r.)** zakończyła władzę Jagiellonów, a Habsburgom umożliwiła objęcie tronu.

Habsburgowie utrzymali jedność państw: Czech, Austrii i Węgier prawie **czteryście lat**, do 1918 roku. W początkach ich władzy rozkwitała sztuka renesansu, ale do protestanckich Czech przenikała powoli. Pragę załapała późna faza renesansu – manieryzm, ale za to w pełnej krasie. Groźny pożar Praskiego Zamku oraz Małej Strany w 1541 roku spowodował nieodwracalne szkody, ale zarazem umożliwił wykorzystanie nowego stylu w architekturze. Renesansowe pałace czeskich możnych wokół Praskiego Zamku, a także królewski Belweder zbudowany w latach 1537–1563, są przepięknymi przykładami tego stylu. Cesarz Rudolf II przeniósł w 1584 roku swą rezydencję do Pragi, która za jego czasów zyskała miano europejskiego centrum dojrzałego manieryzmu.

Konflikt protestanckiej większości z katolickimi Habsburgami doprowadził do **powstania stanów czeskich** (stavovské povstání), które rozpoczęło **wojnę trzydziestoletnią** (1618–1648) zakończoną przegraną protestantów. Państwo czeskie na trzysta lat straciło swoje prawa, stało się prowincją, a większość czeskiej szlachty i inteligencji emigrowała. Nastąpił okres bezlitosnej **rekatolizacji**. W czasie wojny na ziemiach czeskich zginęła połowa mieszkańców, protestanckie i katolickie wojska splądrowały Królestwo Czeskie wraz z jego cennymi zbiorami sztuki.

Obłąkany, ale wrażliwy na piękno sztuki, **cesarz Rudolf II** otaczał się znakomitymi artystami i naukowcami, a także oszustami. Przebudował Zamek Praski i jego ogrody, wytworzył wspaniałą kolekcję dzieł sztuki, a także zapewnił swym poddanym swobodę wyznaniową trwającą do końca jego władzy.

Pomimo tego cesarski generał **Albrecht z Valdštejna**, nawet w czasie wojny starał się by artystyczne tradycje nie upadły. Jego okazały pałac na Małej Stranie stał się inspiracją dla praskiego baroku. Po śmierci Albrechta z Valdštejna, znalazło się wielu kontynuatorów jego mecenaskiej działalności. Praga znów zmieniła swe oblicze, w drugiej połowie XVII i na początku XVIII wieku sztuka mogła rozkwitnąć na nowo.

Czy wiesz, że...?

W tragicznej **bitwie pod Mohaczem** (29 sierpnia 1526) zginęło według statystyk historyków około 15 000 żołnierzy wojsk Królestwa Węgierskiego. Wśród nich był również sam dwudziestoletni król Ludwik Jagielloński (*1506). Śmierć poniósł na mokradłach niedaleko Mohacza, w których utopił się razem ze swoim koniem w czasie ucieczki po przegranej bitwie.

Rzeźbione dekoracje w Ogrodach Wallensteina (czes. Valdštejnska zahrada) są dziełem A. de Vriesa (1626–27).

Za to **epoka oświecenia** spowodowała upadek sztuki. Mimo to, w Teatrze Stanowym (Stavovské divadlo) odbyła się premiera opery Mozarta „Don Giovanni”. W Pradze żyło wówczas prawdopodobnie 80 000 ludzi i od tego czasu liczba ta stale wzrasta.

Koniec epoki oświecenia wiąże się z **odrodzeniem narodowym**. Czeska inteligencja wspierała emancypację czeskiego narodu, jego naukę, sztukę, kulturowe i polityczne instytucje. **Literatura czeska** pisana w języku niemieckim kulminowała na przełomie XIX i XX wieku w książkach Franza Kafki, Gustawa Meyringa i Franza Werfela, ale przepaść między obiema nacjami stale wzrastała.

XIX –wieczna sztuka wraz z **secesją**, dopełniła barokowy charakter średniowiecznej Pragi, ale nie zmieniła jej ducha. Nawet nowoczesne kierunki w sztuce z początku XX wieku nie naruszyły uroku starej Pragi. O tym, że właściwie skomponowana architektura współczesna może śmiało współgrać ze starymi zabytkami świadczą przedwojenne budynki kubistyczne.

Pierwsza wojna światowa doprowadziła do upadku habsburskiej monarchii, 28 października **1918 roku powstała Republika Czechosłowacka**. Praga znów oficjalnie zyskała tytuł stolicy, a na Zamku Praskim objął funkcję prezydenta **Tomasz Garrigue Masaryk**. Jego architektem został Josip Plečnik. Styl Art Deco zastąpiono w II połowie lat dwudziestych funkcjonalizmem. **Czeski funkcjonalizm**, surrealizm, a także **Karel Čapek**, tworzą światowe pojęcia, pod którymi skrywa się różnorodna mozaika kultury międzywojennej. Lata dwudzieste **pierwszej republiki** uważa się za drugi złoty wiek czeski. Kres tego nastąpił po podpisaniu **układu monachijskiego w 1938 roku**. Wielka Brytania i Francja zdradziły Czechy, zostawiając je na pastwę Hitlerowi. Upadek pierwszej republiki i **okupacja faszystowska** zagroziły egzystencji czeskojęzycznej

Teatr Stawowski (czes. Stavovské divadlo) (1781–83).

Egzekucja 27 panów czeskich na Rynku Staromiejским 21. 6. 1621.

ludności. Okrucieństwa popełnione przez nazistów uniemożliwiły dalsze współistnienie Czechów z czeskiimi Niemcami, z których 98 % poczuło się Niemcami. Wyzwolenie Czech i Powstanie Praskie, w kwietniu 1945 roku, przyniosło wolność. Powojenne wysiedlenie 2,5 miliona Niemców zakończyło siedmioletnią wspólną egzystencję obu narodów w Czechach.

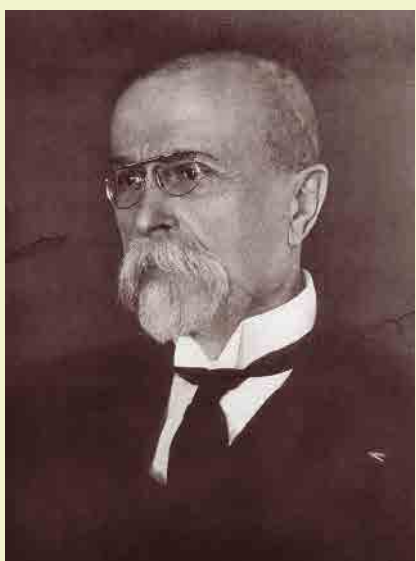
Po smutnym doświadczeniu układu monachijskiego a z drugiej strony pod

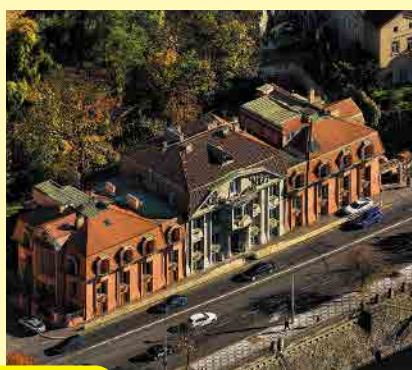
Dom kubistyczny pod Czarną Matką Bożą (J. Gočár, 1911–12).

wrażeniem, jakie zrobił Związek Radziecki, przywracający wolność większości państw, dużo Czechów nabrało złudzenia, że można

pogodzić demokrację z komunizmem. W 1968 roku, „przyjacielskie” czołgi wschodniego bloku przeszkodziły w próbie

T. G. Masaryk – pierwszy prezydent czeskosłowacki.

Czy wiesz, że...?

Czechy są jedynym krajem, gdzie istnieje również architektura kubistyczna, **Praga zaś jest stolicą architektury kubistycznej.** (Tzw. Trójdom z roku 1913, kubistyczna willa Josefa V. Chochola na nabrzeżu Raszina pod Wyszehradem (czes. Rašínově nábřeží pod Vyšehradem.).

wprowadzenia tzw. socjalizmu o ludzkiej twarzy. Nastąpił kolejny etap dewastacji dziedzictwa kultury, dowodem czego jest magistrala przebiegająca tuż przy Muzeum Narodowym. Jedyłą pożyteczną rzeczą, którą zostawił po sobie komunistyczny reżim jest praskie metro. **Aksamitna rewolucja (17 listopada 1989 r.)** przywróciła ziemi demokrację. Wkrótce po tym doszło do rozdzielenia Czechosłowacji ponieważ większość Słowaków inaczej wyobrażała sobie wspólne państwo. Od 1993 roku Praga jest stolicą Czech, które stały się 12 marca 1999 roku członkiem **NATO** oraz czynią starania, by znaleźć się w **Unii Europejskiej**.

„PRAGA MATER URBIUM”

Praga jest zdumiewająca. Domy z barokową fasadą, pod którą skrywają się gotyckie mury i romańskie piwnice nie są tu niczym nadzwyczajnym. Stara Praga jest średniowiecznym miastem odzianym w barokowy płaszcz upiękuszony dodatkami w postaci sztuki współczesnej. Do **historycznego centrum**, które tworzą: Zamek Praski, Hradczany, Mała Strana, Stare Miasto, Nowe Miasto i Wyszehrad, przylega środkowe miasto, którego dzielnice powstały ze starych przedmieść, a od XVIII i XIX wieku zrosły się z innymi praskimi miastami, np. Karlínem, Smichovem, Holešovicami, Vinohradami, Vršovnicami, Žižkovem. Na nie nawiązuje zewnętrzne miasto, dziś pełne osiedli, centrów handlowych, willi, ogrodów i lasów, a także obiektów przemysłowych: Jižní město, Jihozápadní Město, Bohnice, Prosek.

ZAMEK PRASKI

Zamek Praski służy już ponad tysiąc dwieście lat jako polityczne centrum państwa. Dziś rezyduje tu prezydent, a dokładnie zamieszkuje Nowy Pałac, twz. **Budynki Terezańskie** (Tereziánská křídla). Tą budowlą połączył architekt Niccola Pacassi w XVIII wieku pojedyncze pałace zamkowe przeważnie z czasów Rudolfa II. Brama

Václav Havel (1936–2011), symbol Aksamitnej rewolucji, pierwszy prezydent Republiki Czeskiej.

Macieja (Matyášova brána) pochodząca z 1614 roku prowadzi na drugi dziedziniec, na którym znajduje się **Galeria obrazów Zamku Praskiego** (Obrazárna Pražského hradu) przypominająca o zamiłowaniu do sztuki Rudolfa II – jej założyciela.

Najstarsza część Zamku Praskiego służy przede wszystkim turystom. Średniowieczny **Stary Pałac Królewski** (Královský palác) skrywa romańskie podziemia z XII wieku, gotyckie wnętrza **Sali kolumnowej** (Sloupová síň) Wacława IV i późnogotycką koronną Salę Władysławowską (Vladislavský sál). Dziś odbywają się tu wybory Prezydent Republiki i najważniejsze ceremonie państwowe. Późnogotyckie sklepienia sali i przylegające do niej Schody Jeździeckie uzupełnił Ried renesansowymi oknami, portalami i Skrzydłem Ludwika.

Do południowego boku katedry przylega Stare Probstwo (Staré probošství), dawna siedziba praskich biskupów. Na przyległym placu wzniesiono w 1928 roku granitowy monolit autorstwa J. Plečnika, wykonany na pamiątkę ofiar I wojny światowej. Pomnik Św. Jerzego na koniu (jezdecké sousoší sv. Jiří)

I Pier. Dziedziniec	1 Pałac Arcybiskupi	5 Sala Hiszpańska	9 Skrzydło Terezańskie	13 Główna siedziba burgrabiego
II Drugi Dziedziniec	2 Brama Macieja	6 Katedra Św. Wita	10 Bazylika Św. Jerzego	14 Złota Uliczka
III Trzeci Dziedziniec	3 Kaplica Św. Krzyża	7 Stare Probstwo	11 Klasztor Św. Jerzego	15 Wieża Daliborka
IV Czw. Dziedziniec	4 Stajnia cesarska	8 Stary Pałac Królewski	12 Pałac Lobkowitzów	16 Czarna Wieża

Wartownicy pilnują wejścia na zamek; w tle Brama Mateuszowa (czes. Matyášova brána) (1614).

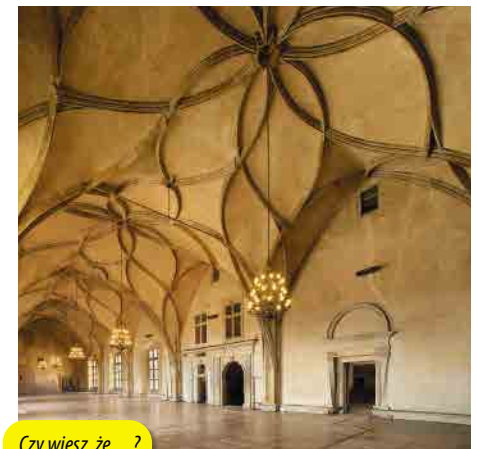
imituje oryginał z 1373 roku, umieszczony w Galerii Narodowej. Do najstarszych budynków kompleksu zamkowego należy benedyktyński klasztor Św. Jerzego (klášter sv. Jiří). Barokowa fasada kościoła skrywa bazylikę z 920 roku, zrekonstruowaną w XII wieku. Wzdłuż jego południowego boku wiedzie ulica prowadząca do Czarnej Wieży z 1135 roku, przy której rozciąga się pałac Rożemburgów, później Lobkowitzów (Lobkovičský palác) i renesansowy pałac Burgrabiów (Purkrabství). Czarna Wieża (Černá věž) jest częścią renesansowej bramy, otwierającej drogę na Stare Schody

Czy wiesz, że...?

Zamek praski stanowi centrum państwa czeskiego od ponad 1200 lat. Prócz papieskiego Rzymu trudno znaleźć w Europie inne starsze i użytkowane do tej pory centrum państwa.

Zamkowe (Staré zámekové schody). Z ulicy Jiřské (św. Jerzego) możemy skręcić w malowniczą Złotą Uliczkę (Zlatá ulička). Jej bajkowa zabudowa przyciśnięta jest do muru obronnego, którego wieże służyły jako więzienie. Najpopularniejszą wieżą jest Daliborka, gdzie za czasów Jagiellońskich więziony był Dalibor z Kozojed, rozślawiony później przez kompozytora Bedřicha Smetanę.

W bezpośredniej bliskości Zamku Praskiego rozpościerają się ogrody: Ogród na Baszcie (Zahrada Na Baště), Ogród Rajski (Rajská zahrada), Ogród na Wałach (Zahrada Na Valech), Fosa Jelenia (Jelení příkop) i Ogród Królewski (Královská zahrada). Rozrastają się już od czasów Ferdynanda I (od roku 1534), a w swych alejkach skrywają liczne renesansowe i barokowe rzeźby autorstwa znakomitych mistrzów

Czy wiesz, że...?

Salę Władystawowską – dzieło Benedykta Rieda, który przekształcił trzy sale luksemburskiego pałacu tworząc największe w tych czasach (1486–1502) sklepienie bez wewnętrznych podpór (62 × 16 m).

Złota Uliczka

Przyjemne miejsce odpoczynku w ogrodach pod Zamkiem Praskim

Czy wiesz, że...?

klasztór Św. Jerzego – Klasztor pochodzi z 972 roku, jest najstarszy w Czechach a służył jako Pensja dla dobrze urodzonych panien.

(z M. B. Braunem na czele) i równie cenne budowle jak np. Míčovna wzniesiona przez Bonifáca Wohlmuta w 1569 roku. Jest to najstarsza w Europie budowla sportowa tego typu. Na ogrody królewskie w kierunku wschodnim bezpośrednio nawiązuje park Chotka (Chotkovy sady) i Błoń Letenska (Letenská pláň).

Architekt prezydenta Masaryka, Josip Plečnik dokonał tu w latach 1920–1934 wielu zmian, które z niebywałym wyczuciem nadają oryginalności kompleksowi zamkowemu. Prezydent Václav Havel z pomocą Bořka Šípka i Evy Jiřičnej starał się kontynuować tradycję łączenia historycznych obiektów z architekturą współczesną.

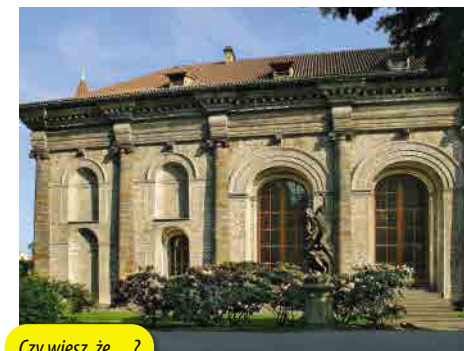
KATEDRA ŚW. WITA

Serce Pragi, a zarazem panteon narodu czeskiego, znajduje się na trzecim dziedzińcu. Chodzi oczywiście o **katedrę Św. Wita** i **kaplicę Św. Wacława**. To tu spoczywa wieczny władca i patron Czech. Nad jego grobem znajdują się **klejnoty koronne**. Najcenniejsza z nich jest korona Św. Wacława, sięgająca czasów Karola IV. Kaplica Św. Wacława, dzieło Petra Parlera (dokończona w 1367 r.), podkreśla znaczenie tego miejsca samym swym wyglądem. Jest zbudowana na planie kwadratu, co narusza ówczesny schemat katedry. Ściany pokrywają szlifowane kamienie półszlachetne i freski z XVI w. obrazujące legendę o św. Wacławie. Dwumetrowa wapienna rzeźba św. Wacława oraz freski z cesarskimi portretami pochodzą z czasów Karola IV, tak jak i niespotykane sklepienie gwiazdziste. Dominantą południowej fasady jest wieża, zakończona renesansowym krążankiem i barokową kopułą. Pomiędzy Wielką Południową Wieżą a Kaplicą Św. Wacława znajduje się monumentalne wejście do katedry – **Złota Brama**, ozdobiona mozaiką (z 1371 r.), na której figuruje Karol IV ze swą czwartą małżonką – Elżbietą. Dzieło to wykonane przez weneckich mistrzów, na podstawie projektu czeskich malarzy,

Najbardziej znany jest jednak renesansowy pałac letni królowej Anny Jagiellonki (Letohrádek královny Anny Jagellonské), zwany **Belwederem**. Mieści się w Ogródku Królewskim, a zakał go zbudować dla swojej żony Ferdynand I (w latach 1535–1563). Zdobiją liczne renesansowe reliefy o tematyce historycznej i dworskiej. Przed Belwederem melodyjnie szmerze woda ze **Śpiewającej Fontanny** (Zpívající fontána) z 1564 roku.

jest uważane za największą i najstarszą zewnętrzną mozaikę na północ od Alp. Po niedawnej restauracji znów jaśnieje swym pierwotnym pięknem. Poza kaplicą Św. Wacława i Złotą Bramą z Południową Wieżą, Petr Parler dokończył prezbiterium katedry aż do **Starej Zakrystii**, w której godnym uwagi dziełem jest odważne sklepienie z wiszącym zwornikiem – w tamtych czasach (1356 r.) niezwykle osiągnięcie techniczne. Również sklepienie prezbiterium (z 1385 r.) zasługuje na podziw, jest bowiem jednym z najstarszych przykładów sklepienia sieciowego w Europie.

Czy wiesz, że...?

Sala gimnastyczna jest najstarszą murowaną salą tego typu w Europie (dokończona w 1569 roku).

GODZINY OTWARCIA ZAMKU

Areał Zamku – codziennie

Zabytkowe obiekty w areale Zamku – codziennie*

Ogrody Praskiego Zamku

1. 4. – 31. 10.

6:00 – 22:00

9:00 – 17:00

10.00 – 18.00

1. 11. – 31. 3.

6:00 – 22:00

9:00 – 16:00

niedostępne

* oprócz 24. 12.

W praskim warsztacie Petra Parlera zrodziły się w II połowie XIV wieku późnogotyckie architektoniczne reguły, które rozwijano w pięćdziesiąt lat później w całej Europie Środkowej. Również rzeźby pochodzące z jego pracowni są godne podziwu. **Nagrobki** sześciu władców z dynastii Przemysłidów i biskupa Jana Očky z Vlašimi, umieszczone w kaplicy wraz z unikalną kolekcją **dwudziestu jeden popiersi w dolnym tryforium** (rodzaj ganku obiegającego nawę poniżej okien) i kolejnymi **dziesięcioma popiersiami świętych na zewnętrznym tryforium**, tworzy swoistą galerię średniowiecznej rzeźby. Po śmierci Petra Parlera (1399 r.)

Królewska korona świętego Wacława była noszona przez samego króla Karola IV.

tempo budowy znacznie się spowolniło, a po wybuchu wojen husyckich (1420 r.) przerwano jej budowę całkowicie. W przeciągu kolejnych wieków katedrę jedynie uzupełniano, Jagiellończycy wybudowali w 1493 roku **Oratorium Królewskie** w stylu późnogotyckim, a za Habsburgów powstało Mauzoleum Królewskie z grobami Ferdynanda I, Anny Jagiellonki i Maksymiliana II. Barok ozdobił katedrę srebrnym grobowcem Jana Nepomucena (1733–1736). Ostatecznie budowę ukończono w latach 1873 – 1929. Kierował nią Josef Mocker (do 1899 r.), a po nim Kamil Hilbert. Była to okazja do wykazania się dla współczesnych czeskich artystów. Dzisiejsze czasy prezentuje nagrobek kardynała Bedřicha Schwarzenberga (1892–1895) dzieła Myslbeka, czy też witraże F. Kyseli, M. Švabinského i A. Muchy.

Katedra Św. Wita jest także miejscem koronacji dawnych władców oraz ich grobowcem. Była i jest do dziś symbolem czeskości i wiary – cześć oddawana Św. Wacławowi zawsze łączyła czeskich protestantów i katolików.

HRADČANY I STRAHOV

Natomiast z drugiej strony, na zachód od Zamku, mieści się **Plac Hradczański (Hradčanské náměstí)**, wokół którego skupione są okazałe pałace niegdyś należące do dworzan i instytucji kościelnych. Między innymi renesansowy Pałac Schwarzenbergów–Lobkowitzów (Lobkovičský palác) ozdobiony naściennymi malowidłami (1545–1563), Pałac Toskański (Toskaňský palác), dokończony w 1691 roku przez J. B. Matheya oraz Pałac Arcybiskupi (Arcibiskupský Palác) z rokokową fasadą. Z jego boku wyrasta brama wiodąca do pałacu Sternbergów (Šternberský palác), w którego wnętrzu mieści się część zbiorów **Galerii Narodowej** (Národní galerie), przedstawiająca starą sztukę europejską. Na środku placu wznosi się barokowa **Kolumna Zarazy** (Mariáňský sloup) dzieła

Detal katedry.

Kaplica św. Wacława, patrona i wiecznego władcy ziem czeskich (1367).

Wnętrze Katedry św. Wita.

Złota brama z mozaiką z XIV wieku.

F. M. Brokoffa (1726 r.), a na skraju placu stoi odsłonięta w 2000 roku **rzeźba T. G. Masaryka**, pierwszego czeskosłowackiego prezydenta. Plac jest najstarszym centralnym punktem Hradczan, które są trzecim praskim „miastem”, powstałym już około 1320 roku, ale tytuł królewskiego miasta zyskały dopiero w 1598 roku. Reprezentacyjne szlacheckie pałace, ich bogate ogrody (np. należący do pałacu Czerninów), liczne kościoły, rozległy kompleks klasztorny **Loreta** autorstwa K. I. Dienzenhofera (1722 r.), wyparły drobne mieszczańskie domki, które przycupnęły na **Nowym Świecie** (Nový svět). Ich dzisiejsze fasady pochodzą z epoki renesansu i wczesnego baroku. Swą przytulnością tworzą przeciwagę okazałym pałacom.

Na południe od Hradczan rozpościera się premonstrancki **Klasztor na Strahovie** (Strahovský klášter), założony w połowie XII wieku. Pod wpływem licznych rekonstrukcji jego dzisiejsze oblicze ma w przeważającej mierze barokowy charakter, ale **kościół św. Rocha** z początku XVII wieku i romańskie ściany budynków klasztornych świadczą o bogatej historii przeplatających się tu

Loreta (K. I. Dienzenhofer, 1720–22).

stylów. W kompleksie klasztornym mieści się **Muzeum Czeskiego Piśmiennictwa** (Památník národního písemnictví) i bogata **Strahovska Galeria Obrazów** (Strahovská obrazárna). Szczególnie cenna jest biblioteka zawierająca **130 tys.** książek, z tego **2,5 tys.** manuskryptów (najstarszy z IX wieku), **1500 pierwodruków** oraz dzieła literackie 1200 autorów. Bogactwo zbiorów podkreślają pięknie zdobione barokowe biblioteki. Sala Teologiczna (1679 r.) i Filozoficzna (1784 r.) są prawdziwymi perłami baroku. Kompleks klasztorny obejmuje także ogrody, z których rozpościera się czarujący widok na Pragę.

WZGÓRZE PETŘÍN I MAŁA STRANA

Strahov jest właściwie częścią **Petřínskich parków**, które niegdyś pełniły funkcję terenu łowieckiego, z upływem czasu zastąpionego winnicami i ogrodami. Dziś prowadzi tędy dwukilometrowa ścieżka, wiodąca do **wieży widokowej Petřín** (60 metrowa miniatura

Wieży Eiffela) i do niezwyklego **lustrzanego labiryntu**. Obie budowle powstały z okazji Wystawy Jubileuszowej w 1891 roku. Do dalszych atrakcji Petřína należy XVII – wieczna drewniana **karpacka cerkiew**, przeniesiona do tutejszych Ogrodów

Pałac Schwarzenbergów (czes. Schwarzenberský palác).

Panorama z klasztoru na Strahowie (czes. Strahovský klášter).

Nowy świat na Hradczanach (czes. Nový svět na Hradčanech).

Kinskych ze wsi leżącej na Ukrainie Zakarpackiej, a także **kolejka linowa**. Znajdują się tu również pomniki, np. z 1912 roku, autorstwa Myslbeka, przedstawiający największego czeskiego romantycznego poetę Karla Hynka Machę. Jest to ulubione miejsce zakochanych.

U podnóża Petřína i Zamku Praskiego leży **Mała Strana** (Malá Strana), wcześniej nazywana Mniejszą a jeszcze wcześniej Nowym Miastem. W VIII wieku istniała tu osada kupiecka, ale po tym jak książę Brzetysław w XI wieku przeniósł stąd żydowskich osadników na drugi brzeg Wełtawy, Mała Strana stała się siedzibą czeskiej szlachty i wysłanników królewskich z sąsiednich ziem. Do dziś mieszczą się tu liczne ambasady. Malownicza **ulica Nerudova**, łącząca Małą Stranę z Zamkiem Praskim, świadczy o tym, że nie mieszkała tu tylko zamożna szlachta. Prawa miejskie zyskała Mała Strana od Przemysła Otokara II w 1257 roku. Już wtedy jej centrum tworzył

plac Małostrąński z **kościółem Św. Mikołaja** (kostel sv. Mikuláše), przebudowanym w latach 1704–1752 przez Kiliána Ignáca Dienzenhoferów. Niedaleko stąd, na ulicy Karmelickiej, stoi wprawdzie skromniejsza ale jeszcze słynniejsza budowla. Jest to **kościół Matki Boskiej Zwycięskiej** (Panny Marie Vítězné), który początkowo był kościołem protestanckim, a w ręce katolików trafił po przegranych powstaniu stanowym. Natomiast do augustyńskiego kościoła św. Tomasza (kostel sv. Tomáše) zamówiono w 1636 roku ołtarz u Rubensa.

Przepych barokowych pałaców, np. pałacu Thunów (Thunovský palác) autorstwa J. Santiniego z 1726 roku, jak i czar barokowych ogrodów, najpiękniejszy – ogród Vrtbów (Vrtbovská zahrada) rzeźbami M.B. Braunaz 1730 roku oraz ogród Ledeburski z roku 1720 dzieła Santiniego, nawiązują na pałac Albrechta z Valdštejna, który na miejscu 22 domów, cegielni i ogrodów stworzył swą okazałą rezydencję. Przylegający ogród ozdobił rzeźbami z brązu sławny Adrien de Vries (1626–1627), niestety dziś znajdują się tam tylko kopie, ponieważ oryginały zagrabili Szwedzi. Przed Albrechtem z Valdštejna szlacheckie rezydencje były znacznie skromniejsze, ale nie mniej dostojne, jak widać na przykładzie pałacu Smiřických (pałac Smiřických) na placu Małostrąńskim. To właśnie stąd wyruszyła na Zamek 23 kwietnia 1618 roku grupa czeskich możnych rogniewana nieustannym pogwałcaniem wolności wyznaniowej i praw czeskich protestantów. Wyrażając swe niezadowolenie wyrzuciła z okna niegodnych urzędników. Ta trzecia w czeskiej historii defenestracja rozpoczęła nie tylko powstanie stanów ale i wojnę trzydziestoletnią. Obok stoi pałac Sternbergów, w którym wybuchł w 1541 roku groźny pożar. Rozprzestrzenił się nie tylko na Małą Stranę ale i dosięgnął Zamku Praskiego. Mała Strana legła już raz popiołem na początku wojen husyckich (1419 r.). Do najstarszych budynków,

Wieża widokowa Petřínská rozhledna.

Dom pod Czerwonym Lwem na Malej Strani.

Czy wiesz, że...?

Mur Głodowy (Hladová zed) jest pozostałością murów obronnych Malej Strany, który kazał zbudować Karol IV w 1360 roku, by dać pracę najbiedniejszym prażanom.

Kościół św. Mikołaja wraz z przylegającym do niego kolegium jezuickim, to monumentalne i najbardziej typowe dla praskiego baroku budowle sakralne.

które przetrwały aż do dziś, należy **kościół joannitów pod wezwaniem Panny Marii „Pod Łańcuchem”** (kostel Panny Marie pod řetězem, 1169 r.).

MOST KAROLA, WEŁTAWA, PRASKIE MOSTY I WYSPY

Na rozkaz Karola IV zaczęto budować nowy kamienny most, nazwany później **Mostem Karola**. Stoi do dziś dnia, dzięki swej genialnej konstrukcji, której autorem jest prawdopodobnie Petr Parler. Most Karola mierzy 520 m długości, 10 m szerokości i ma 16 przęseł. Jego filary stanowią podest dla 28 rzeźb, stworzonych przez najznakomitszych mistrzów. Najstarsza dochowana przedstawia św. Jana Nepomucena z 1683 roku, dzieła J. Brokoffa. Stoi na miejscu, z którego jego ciało zostało

Czy wiesz, że...?

***Panna Marie Vítězná** – Jest uważany za pierwszy praski barokowy kościół a jego największą atrakcją jest woskowa figurka z 1628 roku – **Praskie dzieciątko Jezus** (Pražské Jezulátko).*

Malostraňské dachy.

Vrtbovský ogród (czes. Vrtbovská zahrada) (F. M. Kaňka, M. B. Braun, 1730).

Okolice rynku Malostranskiego.

Pałac Smirzycznych na rynku Malostranskim.

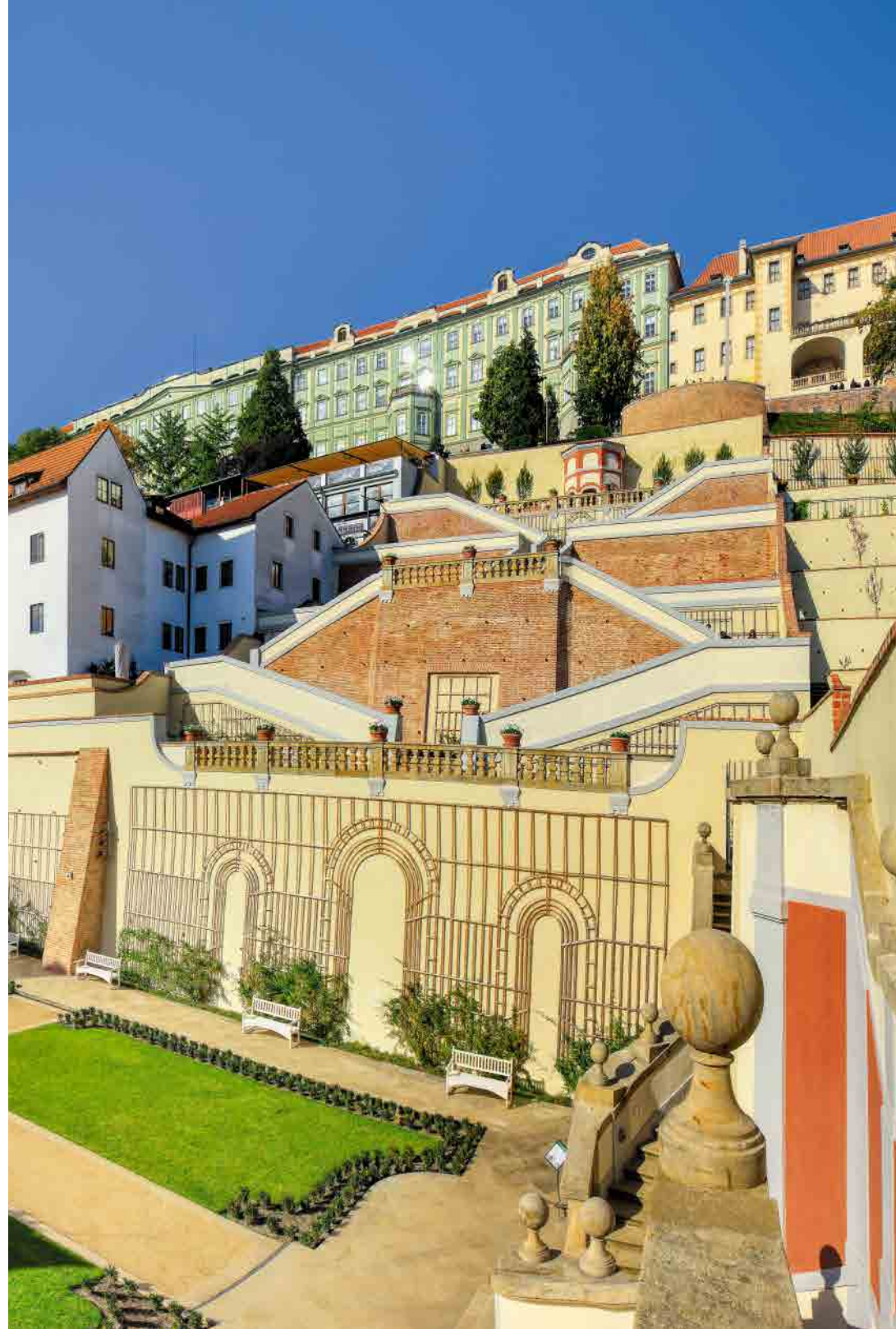
wrzucone do rzeki. Stąd bierze się kult tego świętego i zwyczaj umieszczania jego wizerunków na moście. Zakony i wydziały uniwersyteckie rywalizowały ze sobą o najpiękniejszą gloryfikację swych świętych. Poza F. M. Brokoffem, którego najsłynniejsza rzeźba przedstawia św. Trynitarzy z 1714 roku, pracował dla nich również M. B. Braun, który stworzył w 1710 roku rzeźbę św. Ludgardy. Na przeciwległym brzegu zamyka most **Brama Staromiejska** bogato ozdobiona rzeźbami z końca XIV wieku, przedstawiającymi siedzącego na tronie Karola IV, jego syna Wacława IV i ziemię, którą rządzą pod symboliczną ochroną czeskich świętych.

Z małostrawskiego brzegu wyrasta malownicza wyspa **Kampa**, która tak jak Mała Strana jest pełna okazałych pałaców, pięknych ogrodów i parków. Nie brakuje tu również romantycznych zakamarków, w których skrywają się znane ze staropraskich bajek strazydła.

Na praskim toku Wełtawy powstało osiem wysp. Poza Kampą życie towarzyskie toczy się także na **Słowiańskiej wyspie** (Slovanský ostrov), która do 1918 roku nosiła nazwę Žofin. Od 1830 roku odbywają się w tutejszej restauracji koncerty i bale. Koncertowali tu między innymi, Liszt, Berlioz i Czajkowski. Z atmosferą rzeki Wełtawy można zapoznać się w trakcie przejażdżki statkiem wycieczkowym a jeszcze lepiej, wypożyczając łódź. Trzeba jednak zachować ostrożność, ponieważ średnia głębokość rzeki wynosi 2,5 metra,

Czy wiesz, że...?

*W Pradze miały miejsce **trzy** „słynne” defenestracje. Prócz wspomnianego wyrzucenia namiestników Slavaty i Martinice, które było defenestracją w roku 1419 i miała miejsce w ratuszu nowomiejskim i praktycznie rozpoczęła rewolucję husycką, do kolejnego wyrzucenia urzędników z okien ich biur doszło jeszcze podczas zamieszek ludności w **1483** roku.*

MALOSTRANSKÁ BESEDA – RESTAURACJA

Przytulna restauracja, w której każdy gość może poczuć się jak w domu. Serwowane są tu dania kuchni czeskiej oraz przekąski idealne do piwa, w menu można znaleźć zarówno tradycyjne potrawy, jak i dania kuchni wegetariańskiej oraz oparte na zasadach świadomego żywienia. Dodatkowo w naszej restauracji serwujemy doskonale piwo tankowe Pilsner Urquell.

Czynna codziennie: w godzinach 11:00–23:00
60 miejsc wewnątrz + 48 na tarasie

Malostranské náměstí 35/21, Praga 1 – Malá Strana
+420 222 211 561; PUOR@malostranska-beseda.cz
www.facebook.com/malostranskabeseda/
www.instagram.com/malostranskabeseda/
www.malostranska-beseda.cz

TŘI GRÁČIE – RESTAURACJA

Począwszy od lat 70. legendarna winiarnia Tři Grácie gościła prestiżowe Wielkie Degustacje win morawskich, a do momentu jej tymczasowego zamknięcia w 2010 roku była jednym z najpopularniejszych praskich lokali, w którym spotykały się ważne osobistości swoich czasów. Po długim i wymagającym remoncie w ubiegłej dekadzie przywrócono winiarni jej dawną świetność. Tři Grácie powróciły w pełnej krasie i po raz kolejny oferują swoją niepowtarzalną atmosferę i zapierające dech w piersiach widoki.

Czynna codziennie: w godzinach 11:00–23:00
54 miejsca wewnątrz + 40 na tarasie

Novotného lávka 200/3, 110 00 Praga 1
+420 778 961 971; info@trigracie.cz
www.facebook.com/restauracetrigracie
www.instagram.com/restauracetrigracie/
www.trigracie.cz

Most Karola ze staromiejskiego brzegu.

a najslynniejsze praskie straszdyła i wodnici mogą być w pobliżu.

STARE MIASTO I GETTO ŻYDOWSKIE

Stare Miasto (Staré Město) jest najstarszym i najbogatszym praskim miastem. Jego powstanie jest związane z międzynarodowym targiem, który tu

Czy wiesz, że...?

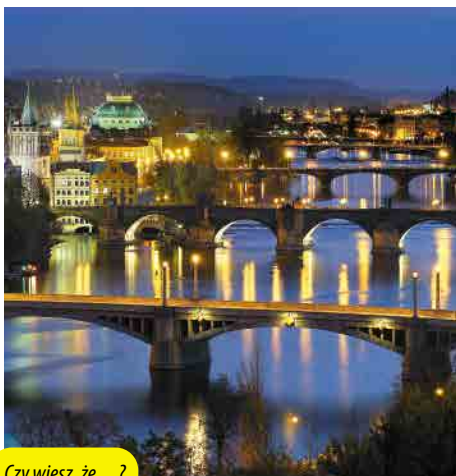
Praga miała już od 1169 roku swój **kamienny most**. Nazwano go **mostem Judyty** na cześć żony króla Władysława I. Rozpościerał się mniej więcej na miejscu obecnego Mostu Karola, był jednak niższy, miał więcej przęseł i był dłuższy, ponieważ od brzegu małastrąńskiego był bardziej odchylony wzdłuż biegu rzeki. Kierunek Mostu Judyty, który pochłonęła w 1342 roku powódź, dziś naznacza Brama Małastrąńska (Malostranská mostecká brána).

Turystyka na Moście Karola.

Odcinek, gdzie rzeka **Čertovka** (czes. Čertovka) obmywa domy na Kampie, bywa nazywany Praską Wenecją (czes. pražské Benátky).

Czy wiesz, że...?

Praskie brzegi łączy w sumie 17 mostów. Najstarszy i najśłynniejszy **Most Karola** jest częścią drogi królewskiej (korunovační Královská cesta), a najmłodszy **Most Barrandowski** (1978–1988) jest częścią południowej obwodnicy Pragi. Najwyższy **Most Nuselski** wznosi się nad Doliną Nuselską na wysokości 43 metrów.

funkcjonował co najmniej od IX wieku. Podziw arabskiego kupca, Ibrahama Ibna Jakuba, który przejeżdżał tędy w X wieku, dotyczy najprawdopodobniej tej części Pragi. W pobliżu Rynku Staromiejskiego, a także wzdłuż jego głównych ulic dochowały się najstarsze **romańskie kamienne domy miejskie** (ponad siedemdziesiąt). Jest to prawdziwy unikat na skalę środkowoeuropejską. Stare Miasto nazywano Międzyzgradami (Mezihardy), ponieważ leży między Praskim Zamkiem a Wyszehradem. Na dzisiejszym **Rynku Staromiejskim** (Staroměstské náměstí) kwitł niegdyś międzynarodowy targ. W miejscu, w którym przebiega południk, stała Kolumna zarazy z 1680 roku, służąca jednocześnie jako gnomon zegara słonecznego, zniszczonego w 1918 roku. W tym czasie stał już na placu pomnik Jana Husa (założyciela czeskiej reformacji), który stworzył rzeźbiarz secesyjny L. Šaloun w 1915 roku. Z boku pomnika wznosi się najpiękniejszy praski budynek rokokowy – **Pałac Goltz–Kinskych** zbudowany, według projektu K. I. Dienzenhofera, przez A. Luraga. Dziś mieści się tu **kolekcja grafiki Galerii Narodowej**.

Średniowieczna Praga była niezwykle kosmopolityczna, rejony północne i północno-wschodnie zamieszkiwali niemieccy kupcy, na południu i południowym wschodzie handlowcy z romańskich ziem, na wschodzie Czesi, a północnym zachodzie Żydzi. We wschodniej części Starego Miasta znajdują się najstarsze domy mieszczan i właścicieli ziemskich. Obok romańskiego, przebudowanego w stylu gotyckim **domu Pod Kamiennym Dzwonem** (dům U kamenného Zvonu), w którym przebywali średniowieczni władcy, stoi malowniczy budynek **Szkoły Tyńskiej** (Týnská škola) z arkadami z XIII wieku. Za nią wznosi się główny miejski **kościół Marii Panny przed Tynem** (chrám Panny Marie před Týnem), którego znaczna część jest dziełem warsztatu Petra Parlera (XIV w.). Zachowały

się w nim niezmiernie cenne średniowieczne rzeźby, a także nagrobek rudolfińskiego astronoma Tychona de Brahe oraz zbiór prac malarskich. Za kościołem Tyńskim mieści się **dziedziniec Tyński** (Ungelt), który już od XI wieku służył jako skład towarów, urząd celný i centrum handlowe państwa czeskiego. Kiedy w XVI w. zniesiono obowiązek składowania towaru w Tynie, Ferdynand I przekazał Ungelt mieszczaninowi Jakubowi Granovskiemu, który około 1560 roku przebudował go na miejski pałac i tak w swojej renesansowej szacie przetrwał do dziś.

W tej części miasta przebiega także pamiątkowa ulica Celetná, zapelniona staromiejskimi pałacami. Na jej skraju, jeszcze w rogu Rynku Staromiejskiego, stoi dom Sztorcha (Štorchův dům) z freskami Mikolaša Aleša w stylu łączącym secesję z neorenesansową tradycją odrodzenia

Czy wiesz, że...?

Kościół Tyński (czes. Týnský chrám) i **Dom Pod Kamiennym Dzwonem** (czes. dům U Kamenného zvonu) (po lewej stronie). Wiadomo, że w domu przez jakiś czas mieszkali Jan Luksemburski wraz z żoną **Eliszką Przemysłądówną**. Dlatego też możliwe, że tutaj urodził się przyszły król i cesarz Karol IV. (*14. 5. 1316).

WEJŚCIE DO STACJI METRA
MŮSTEK

VÁCLAVSKÉ NÁM.

NÁRODNÍ

UHELNÝ TRH

NA MŮSTKU

HAVELSKÁ

MICHALSKÁ

JILSKÁ

KARLOVA

NA PŘÍKOPĚ

RYTÍŘSKÁ

MELANTRICHOVA

MARIÁNSKÉ NÁM.

ŽELEZNÁ

PLATNĚŘSKÁ

OVOCNÝ TRH

CELETNÁ

STAROMĚŠTSKÉ NÁM.

KAPROVA

TÝNSKÁ

DLOUHA

PARÍŽSKÁ

ŠIROKÁ

Czy wiesz, że...?

Przed ratuszem są wkomponowane w bruk krzyże przypominające egzekucję **dwudziestu siedmiu przywódców powstania stanowego** przebiegającego w latach 1618–1621.

darował uniwersytetowi Wacław IV w 1383 roku. Rektorat ma tu swą siedzibę od 1611 roku. Na szczęście współczesne przebudowy nie zmieniły tej historycznej mozaiki stylów.

Ulica **Celetná** łączy plac główny z późnogotycką **Bramą Prochową** (czes. Prašná brána), której budowniczym był M. Rejsek (po 1475 roku). Do Bramy Prochowej ściśle przylegał Pałac Królewski (czes. Králův dvůr), ulubiona prywatna rezydencja czeskich monarchów. Nie zachował się on, został przebudowany na **Miejski Dom Reprezentacyjny** (czes. Obecní dům), najbardziej reprezentacyjny pałac secesyjnej Pragi (1906-1911). Historia miejsca, w którym znajdują się oba zabytki, dzisiejszego **Placu Republiki**, sięga do XII wieku, gdy powstało tu wiele domów w stylu romańskim, których ruiny prezentowane są w Centrum Handlowym **Palladium**.

Na przeciwległej zachodniej stronie Rynku Staromiejskiego stoi ratusz

Ratusz Staromiejski – Kurant.

narodowego. Pośrodku ulicy Celetnej, na rogu targu owocowego, stoi prawdziwy skarb architektury kubistycznej, dom Pod Czarną Madonną (dům U Černé matky Boží), autorstwa Josefa Gočára (1909–1911). Na targu owocowym króluje klasycystyczna budowla **Teatru Stanowego** (Stavovské divadlo), w którym między innymi odbyła się światowa premiera „Don Givanniego” Mozarta w 1787 roku. Do boku teatru przyrasta **Karolinum** – różnorodny kompleks budynków uniwersyteckich, przechodzących aż do ulicy Celetnej. Przeważnie ich fasady są barokowe lub pochodzą z XIX wieku, za to niektóre wnętrza zachowały się w stylu gotyckim. Centralnym punktem całego kompleksu jest dom Rothlewa (Rothlůvův dům), który

Nasza
PROPOZYCJA

BROWAR U SUPA

Browar U Supa jest najstarszym browarem z wyszynkiem w Pradze. Jego korzenie sięgają aż do XV wieku. Znajduje się na najstarszej i najbardziej ruchliwej ulicy Starego Miasta, mniej więcej pośrodku Drogi Królewskiej, gdzie znaleźć można również siedzibę Uniwersytetu Karola, w miejscach dawnej słodowni i browaru, który zaopatrywał w piwo całą ówczesną Pragę. Dziś można tu skosztować czeskiej kuchni w nowoczesnym stylu i prawdziwego piwa.

OFFERTA

Piwo domowe „SUP” 12° Král Prahy. Najwyższej klasy piwo typu jasny lager SUP to piwo dolnej fermentacji o większej goryczce, pełnym smaku i delikatnym chmielowym aromacie, wyprodukowane z czterech rodzajów słodu. Jest chmielone trzeba odmianami czeskiego chmielu. SUP jest flagowym produktem browaru U Supa, który zdobył pierwsze miejsce w konkursie Král Prahy za najlepsze piwo w 2017 roku. Można tu także skosztować piw z browaru Cvikov.

DEGUSTACJA PIWA, IMPREZY

Prawdziwy piwny smakosz nie może przegapić takiej okazji. Piwowar Aleš wybrał 6 rodzajów piw, które podawane są na desce z litego drewna wraz ze szczegółowym opisem, by zapewnić wygodną degustację. Delektuj się smakiem prawdziwego piwa,

porównuj różnice między piwami, chłonąc atmosferę najstarszego browaru w Pradze. W ciągu roku browar organizuje różne imprezy gastronomiczne, o których zawsze w porę dowiesz się ze strony internetowej lub portali społecznościowych.

BROWAR U SUPA

Celetná 22, Praha 1
+420 733 534 383
info@pivovarusupa.cz
www.pivovarusupa.cz

f pivovarusupa, i pivovarusupa

Miejski Dom Reprezentacyjny i Brama Prochowa (czes. Obecní dům a Prašná brána).

z kaplicą i XIV –wieczną wieżą. Budynek samorządowy na rynku Staromiejskim powstał z połączenia domów, które gmina kolejno dobudowywała od 1338 roku, czyli od momentu gdy uzyskała prawo na ratusz. Jego południowy bok ozdabia funkcjonujący do dziś zegar astronomiczny **Orloj**, który wytworzył Mikulaš z Kadaně w 1410 roku, a udoskonalił majster Hanusz (w 1490 r.). Josef Mánes, najslawniejszy artysta czeskiego odrodzenia narodowego, stworzył poniżej zegara kalendarz z miesiącami i znakami zodiaku. Z tej strony ratusz przykuwa również uwagę swym późnogotyckim portalem autorstwa M. Rejska, a także stojącym na rogu **domem Pod Minutą** (dům U Minuty), którego graffitowa fasada jest typowym przykładem miejskiego renesansu z czasów Rudolfa.

Od północnej strony Rynku Staromiejskiego roztacza się widok na kościół św. Mikołaja (chrám sv. Mikuláše), zaprojektowany przez K. I. Dienzenhofera. Za kościołem istniało niegdyś getto żydowskie, zburzone po 1896

Karolinum – gotycki wykusz.

MIEJSKI DOM REPREZENTACYJNY

Secesyjny **Obecní dům** [pol. **Miejski Dom Reprezentacyjny**] oraz gotycka brama zwana **Prašná brána** [pol. **Brama Prochowa**] są niczym starzy przyjaciele, którzy, stojąc w objęciu, tworzą łuk górujący nad ulicą Celetná i tworzący most do zamierzonej przeszłości, w której powstał. To magiczne miejsce wydaje się stworzone do tego, by stać się skrzyżowaniem czeskiej historii.

Obecnie **Obecní dům** jest gospodarzem wystaw wielu czołowych artystów, a w tutejszej sali koncertowej zwanej **Smetanova síň**, jednej z największych w Pradze, odbywają się liczne koncerty oraz imprezy muzyczne. Przemysłana elewacja poprawia akustykę i „podnosi” słuchacza tak, aby miał jeszcze lepszy widok na orkiestrę.

Czeska Narodowa Orkiestra Symfoniczna powstała w 1993 roku z inicjatywy trębacza Jana Hasenöhrla. Oprócz koncertów granych w ramach stałych abonamentowych występów w sali **Smetanova síň**, orkiestra bierze również udział w nagraniach w swoim studio w dzielnicy **Hostivař** oraz w występach ze światowymi gwiazdami muzyki klasycznej i jazzu podczas tras koncertowych na całym świecie.

Od 2005 roku **Czeska Narodowa Orkiestra Symfoniczna** organizuje również **Międzynarodowy Festiwal Muzyczny Prague Proms**, który prezentuje praskiej publiczności znanych krajowych i zagranicznych artystów muzyki klasycznej i jazzowej. Wśród licznych gwiazd festiwalu w poprzednich latach byli fenomenalny **Ennio Morricone**, kompozytor muzyki filmowej **Danny Elfman**, a także pianista **Chick Corea**.

W 2022 roku orkiestra zdobyła prestiżową nagrodę **Grammy** w kategorii „Best Arrangement, Instrumental and Vocal”. Nagrodę przyznano za kompozycję „To The Edge of Longing” z albumu **Vinca Mendozy** „Freedom Over Everything”. **Vince Mendoza** otrzymał dwie nominacje za dwie kompozycje z tego albumu, które nagrał wraz z orkiestrą w jej studiu, producentem albumu i inicjatorem projektu był **Jan Hasenöhrl**.

ČNSO
& PRAGUE
PROMS

KLASYKA

- 20. 9. 2023 – The Beatles Night
- 11. 10. 2023 – III. koncert subskrypcyjny
- 22. 11. 2023 – IV. koncert subskrypcyjny

MUZYKA FILMOWA

- 15. 10. 2023 – Mistrzowie muzyki filmowej 2

Bilety na www.cnso.cz

Zastrzegamy sobie prawo do zmian w programie.

**RETRO
MUZEUM
PRAHA**

Retromuzeum Praha

OD Kotva – 4 piętro
náměstí Republiky 656/8, 110 00 Praha 1
+420 702 130 101
www.retromuzeump Praha.cz

RETRO MUZEUM PRAHA

Przeżyj lata **70. i 80. w Czechosłowacji**. Może słyszałeś o słynnych czechosłowackich „céčkach” (plastikowe elementy wytłaczane w kształcie m.in. litery C)? Pamiętasz magnetyfony, syfony, przenośny telewizor Tesla, kasyety emgeton lub meble UP Rousínov w mieszkaniu w bloku? Pokolenie „dzieci Husáka” oraz ich rodzice wiedzą, o czym mowa, ale czy domyślają się również osoby z młodszych generacji? Atmosferę tamtych czasów przypominają ekspozyty zgromadzone w Retro muzeum Praha, które działa od 2022 roku na czwartym piętrze domu **handlowego Kotva**. Na powierzchni 2500 m² wystawione są przedmioty z unikalnej kolekcji liczącej około 12 000 pozycji.

Wystawę podzielono tematycznie, co pozwala zwiedzającym na zapoznanie się z ówczesnym życiem codziennym. To tutaj dowiesz się, jaka była wtedy moda, jak się mieszkało, stołowało, spędzało czas wolny. Jak urządzone były biura lub mieszkania w bloku. Nie brakuje tutaj przykładów komunistycznej propagandy i działań ruchu dysydenckiego.

Muzeum otwarte jest codziennie w godzinach 9.00-20.00.

roku. Zachowała się **Staro-nowa synagoga** z XIII wieku, najstarsza dochowana i stale funkcjonująca w Europie Środkowej, a także unikatowy **Stary Cmentarz Żydowski** (Starý židovský hřbitov), używany od XV do XVIII wieku. Znaczna część żydowskiego miasta ustąpiła miejsca secesyjnej zabudowie. Zwłaszcza **ulica Pařížská** stała się symbolem tego stylu, ale domy na skraju nabrzeża przebudowano znacznie wcześniej. Dowodem na to jest np. **Rudolfinum**, otwarte z okazji wizyty królewicza Rudolfa, syna cesarza Franciszka Józefa. Jest to sanktuarium muzyki i sztuki pięknej już od 1883 roku. Dla praskich Niemców wybudowali je czołowi architekci czeskiego Teatru Narodowego – Josef Zíték i Josef Schulz.

Ze strony wschodniej było później żydowskie miasto przytłoczone klasztorami i parafialnymi kościołami. W całym Starym Mieście powstało ich do XIII wieku około trzydziestu. Najsłynniejszy jest **Klasztor Św.**

Czy wiesz, że...?

Wśród 20 tys. nagrobków znajdujących się na starym żydowskim cmentarzu jest także grób słynnego **rabina Löwa**, który w czasach Rudolfa II miał stworzyć legendarnego **Golema**, sztucznego człowieka; ten jednak wymknął się spod kontroli swojego stwórcy i dlatego musiał być unieszkodliwiony, a następnie ukryty w nieznanym miejscu.

Staronowa synagoga (czes. Staronová synagoga).

Agnieszki (Anežský klášter) Na Františku. Założyła go Św. Agnieszka w 1234 roku dla franciszkanów i klarysek. Dziś mieści się w klasztorze kolekcja średniowiecznych dzieł sztuki Galerii Narodowej.

Św. Agnieszka założyła także jedyny czeski zakon rycerski – Krzyżowców z Czerwoną Gwiazdą, mający swą siedzibę przy Wieży Mostowej u stóp Mostu Karola. Ich **kościół Św. Franciszka** został przebudowany w stylu barokowym przez J. B. Matheya w 1689 roku. Powstał w ten sposób jeden z najpiękniejszych kościołów praskiego baroku. Ta część Starego Miasta, leżąca na zachód i południowy zachód od Rynku Staromiejskiego, skrywa w sobie wiele cennych skarbów. Tędy bowiem wiodła Droga królewska łącząca Wyszehrad z Zamkiem Praskim, tutaj (w ulicy Karoliny Světlé) mieści się **rotunda św. Krzyża** (rotunda sv. Kříže) z XI wieku, stała tu również sławna **kaplica Betlejemska** (Betlémská kaple), w której kazania głosił Jan Hus. Zrekonstruowano ją w latach 1950–1953

na podstawie zburzonego oryginału z 1391 roku. Ta część miasta należy również do katolików, przy placu Krzyżowców już od 1556 roku funkcjonowało kolegium jezuickie, które po wojnie trzydziestoletniej rozrosło się tworząc rozległy kompleks zwany **Klementinum**. Nazwa pochodzi od kościoła św. Klemensa (chrám sv. Klimenta). W Klementinum znajdują się trzy kościoły: **Św. Klemensa** (kostel sv. Klimenta), **Św. Salvatora** (kostel sv. Salvatora) i dołączona do niego **kaplica Włoska** (Vlašská kaple). Jest to najstarszy europejski kościół zbudowany na planie owalnym. Pochodzi z lat 1590–1597, ale nie ma pewności co do jego twórcy. To o czym śnili architekci w Italii, realizowali ich włoscy koledzy na praskim dworze Rudolfa II. Klementinum skrywa i inne skarby – barokowe wnętrza: **kaplicy Lustranej** (Zrcadlová kaple) z 1724 roku, **Sali Matematyki** (Matematický sál) i **Sali Bibliotecznej** (Knihovni sál), które ilustrują rozwój sztuki barokowej w Czechach. Oprócz tego Klementinum

Klementinum zbudowane na powierzchni 2 ha jest zaraz po zamku drugim największym kompleksem budowlanym w Pradze.

służyło jako biblioteka uniwersytecka, a dziś mieści się tu Biblioteka Narodowa. Posiada wiele cennych średniowiecznych rękopisów, około 6 milionów książek, a co roku zbiory powiększają się o mniej więcej 80 tysięcy tytułów.

Na południu od rynku Staromiejskiego założył Wacław I **Miasto Św. Galla** (Havelské město), które miało pełnić funkcję wyodrębnionego nowego targu, lecz przywileje królewskie, które otrzymało, powiększyło je o starsze siedliska. Miasto

Św. Galla stało się głównym targiem miejskim (ciągnęło się od Targu Węglowego aż po Owocowy) i pełni tę funkcję do dziś.

NOWE MIASTO I WYSZEHRAD

Nowe Miasto założył Karol IV w 1348 roku, ale rejony te zamieszkiwano już od X wieku, np. dzisiejsze dzielnice: Poříčí, Chudobice, Opatovice, Rybníček, Zderaz, Podskalí i Psáře. W przeciwieństwie do zróżnicowanego narodowościowo Starego Miasta, mieszkali

tu przede wszystkim czeszy mieszczenie, głównie rzemieślnicy. Przeniesiono tu nawet część zakładów rzemieślniczych ze Starego Miasta, by nie psuły jego bogatego wizerunku.

Na północnej stronie nowa zabudowa nawiązała na starą osadę niemieckich kupców, mieszczącą się w pobliżu romańskiego **kościola Św. Piotra** (kostel sv. Petra) z XII wieku. Przebudowano go w XIV i XV wieku w stylu gotyckim, a w okresie renesansu dobudowano dzwonnice. Osada już od pradawna nazywana była Poříčí i od niej powstała nazwa głównej **ulicy Na Poříčí**. Dziś zdobi ją kubistyczny budynek **Legiobanki** autorstwa J. Gočára (1921–1923), na przykładzie którego widać jak rozwijała się unikatowa czeska architektura kubistyczna. Natomiast **Dom towarowy Brouk a Babka**, z końca lat trzydziestych XX wieku, później nazwany Bílá labuť, jest przykładem funkcjonalizmu. Po zburzeniu staromiejskich murów obronnych w latach osiemdziesiątych XVIII wieku powstała na ich

Czy wiesz, że...?

*Od 1 stycznia 1775 roku w Klementinum prowadzone są systematyczne pomiary meteorologiczne. Rozpoczął je jezuita Josef Stepling, a od roku 1784 aż do czasów współczesnych seria pomiarów jest nieprzerwana, nie brakuje żadnego pomiaru z ani jednego dnia. Dzisiaj w Klementinum pomiary dotyczą temperatury, ciśnienia, wilgotności powietrza oraz innych wartości, pomiary pobierane są trzy razy w ciągu dnia. Do pomiaru **temperatury – maksimum i minimum** – wykorzystywane są dwa rtęciowe termometry, umieszczone w pozycji poziomej.*

Struktura Starego Miasta (widok od wschodu).

Nasza
PROPOZYCJA

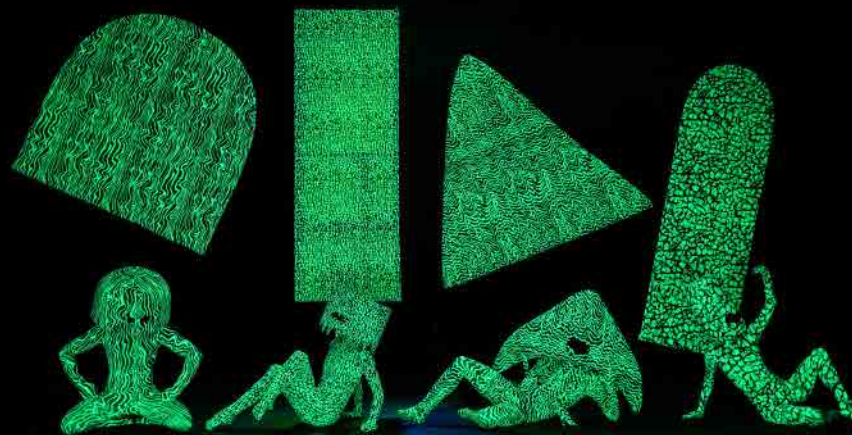

IMAGE BLACK LIGHT THEATRE

Teatr Divadlo Image jest gwiazdą czarnego teatru, unikatowego czeskiego gatunku sztuki. W szczególności łączy precyzyjną technikę czarnego teatru, taniec oraz pantomimę. Przez ponad 30 lat swojego istnienia zaprezentował się milionom widzów na swoich praskich scenach i spotkał się z entuzjastycznym przyjęciem podczas setek występów na zagranicznych festiwalach i trasach koncertowych na całym świecie.

Divadlo Image

Národní 25, Praga 1

+420 732 156 343, +420 222 314 448

image@imagetheatre.cz

www.imagetheatre.cz

miejsca reprezentacyjna aleja składająca się z trzech części: ulicy Revoluční, Na Příkopcech i Národní třída, łącząca się na **placu Republiki** (náměstí Republiky) z ulicą Na Poříčí. Na placu Republiki uwagę przykuwa nie tylko Dom Miejski i Brama Prochowa, ale także dom Hybernów (dům U Hybernů) – empirowy budynek urzędu celnego, którego nazwa pochodzi od pobliskiego klasztoru irlandzkich franciszkanów.

W sąsiedztwie Teatru Narodowego, na przeciw wyspy Słowiańskiej stoi **Wieża wodna** (Vodárenská věž) z końca XV wieku, która została przyłączona do nowoczesnego budynku **Towarzystwa Artystycznego Mánes**. Tego oryginalnego połączenia późnego gotyku z funkcjonalizmem dokonał O. Novotný w latach 1927–1930. Dalej, idąc wzdłuż nabrzeża pod prąd Wełtawy, wznosi się nietypowy **Tańczący dom** (Tančící dům), zbudowany w latach 1990–1996, którego twórcy V. Milunić i F. O. Gehry ożywiłi zabytkową Pragę współczesną sztuką architektoniczną. Dziś aleja nabrzeża jest niezwykle ruchliwym węzłem komunikacyjnym. Kiedyś główna trasa wiodła

*Dominantą Národní třídy i nabrzeża jest słynny **Teatr Narodowy** (Národní divadlo). Został zbudowany dzięki wsparciu mecenasów sztuki i mieszkańców. Autorem projektu jest **J. Zitek**, a po pożarze w 1881 roku został zrekonstruowany przez **J. Schulza**. Nad wystrojem wnętrza pracowała ówczesna generacja młodych artystów: rzeźbiarz **J. V. Myslbek**, malarze **M. Aleš**, **V. Brožík** i **V. Hynais**. Noworenesansowy styl zastąpiła secesja. Teatr powstał z myślą o stworzeniu narodowego miejsca reprezentacyjnego.*

od dzielnicy Petřské, do wówczas nowo powstałego **kościółka św. Jędrzeja** (kostel sv. Jindřicha). Ten typowy dla czasów Karola IV kościół z trójnawową loggią, częściowo odnowiony w XIX wieku, nadał nazwę ulicy Jindřišské, zakończonej Targiem Końskim, od 1848 roku zwanym **Placem Wacława** (Václavské náměstí). Plac Wacława jest od II połowy XIX wieku głównym nowoczesnym centrum Pragi. Jego monumentalne rozmiary 41 400 m² spełniają także dzisiejsze wymogi. Galerie i pałace ciągnące się wzdłuż Placu Wacława mogą posłużyć jako przykład rozwoju architektury współczesnej w Pradze.

QUADRIO

Miejsce w centrum Pragi na zakupy, spotkania i dobre jedzenie.

- Rzeźba Głowa Kafki autorstwa Davida Černego
- 20 restauracji i kawiarni
- ponad 40 sklepów
- metro: Národní třída, linia B
- tramwaj: Národní třída, linie 2, 9, 18, 22, 23

QUADRIO

Spálená 2121/22
110 00 Praha 1
www.quadrio.cz

 www.facebook.com/centrumquadrio/
 [oc_quadrio](https://www.instagram.com/oc_quadrio)

Najokazalszą budowlą jest **Muzeum Narodowe** (Národní muzeum) zbudowane w latach 1885–1890 przez Josefa Schulza i ozdobione rzezbami Antonína Wagnera. Ta monumentalna noworenesansowa budowla nie jest tylko miejscem muzealnych zbiorów, ale odzwierciedla kulturowo – polityczne ambicje narodowe oraz służy jako centrum czeskiej nauki. Dlatego też poza okazałymi wnętrzami pełnymi zbiorów, mieści się tam Panteon – sala poświęcona najbardziej zasłużonym dla narodu czeskiego. Przed Muzeum Narodowym w górnej części Placu Waclawa wznosi się **pomnik Św. Waclawa** na koniu wykonany był w 1912 roku. Już od 1680 roku stał tu jego barokowy posąg, który mieści się obecnie w lapidarium. Ten dzisiejszy pomnik jest dziełem założyciela czeskiego rzeźbiarstwa współczesnego, **J. V. Myslbeka**. Pomnik przedstawia Św. Waclawa z pozostałymi czeskimi patronami; **Św. Ludmiłą, Św. Prokopem, Św. Agnieszką Czeską i Św. Wojciechem**. Jest to tradycyjne miejsce spotkań prażan. Bez względu na to, czy chodzi o randkę, czy manifestację polityczną, pomnik Św. Waclawa przyciąga niczym magnes. Zapisła się tu także najnowsza historia Czech – demonstracje antykomunistyczne.

Z Placu Waclawa ulica Vodičková wiodła wprost na Targ Bydlędy – dzisiejszy **Plac Karola** (Karlovo náměstí), drugie najważniejsze centrum Nowego Miasta, którego założycielem jest Karol IV. Plac zajmuje niewiarygodną powierzchnię 80 500 m² i z tego względu mieści się tu **ratusz Nowomiejski** (Novoměstská radnice), pełniący swą funkcję aż do 1784

Czy wiesz, że...?

W latach 1990–96 na nabrzeżu został wybudowany interesujący **Tańczący Dom** (czes. Tančící dům), dzięki któremu architekci Vlado Milunić i Frank O. Gehry tchnęli w Pragę zaczątki współczesnej, twórczej myśli architektonicznej. Artystyczne odświeżenie bezpośrednio w obiekcie przynosi **galeria Art Salon S** ukierunkowana na dzieła młodych autorów.

Czy wiesz, że...?

W pobliżu kompleksu handlowego **Quadrio** (przystanek metra **Národní třída**) można zobaczyć **ogromną srebrną ruchomą głowę**. Rzeźbę Franza Kafki stworzył słynny współczesny artysta czeski **David Černý**.

Muzeum Narodowe i posąg św. Waclawa na koniu

Rynek św. Waclawa (czes. Václavské náměstí) – centrum nowoczesnej Pragi.

roku. Zbudowano go w latach 1377–1418. Wieża pochodzi z nieco późniejszego okresu (1452–1456). Ściany ratusza Nowomiejskiego były niemymi świadkami pierwszej czeskiej defenestracji (1419), która zapoczątkowała wojny husyckie. Mniej więcej na środku wschodniej strony placu, wznosi się **kościół Św. Ignacego** (chrám sv. Ignáce), dokończony przez K. Luraga w 1670 roku. Dalej na wschód, na rogu ulic Štěpánskiej i Na Rybníčku stoi romańska **rotunda Św. Longina** z XI wieku, będąca kościołem parafialnym tutejszej osady Rybníček.

Na Karlově stoi niezwyklej ośmiokątnej **kościół** augustiańskich kanoników **Najświętszej Marii Panny i Karola Wielkiego** (chrám Panny Marie a Karla Velikého), którym chciał Karol IV nawiązać na akwizgrańską kaplicę Karola Wielkiego, uważając się za jego kontynuatora. Dzisiejsza kopuła pochodzi z okresu renesansu, ale jej gwiaździste sklepienie nawiązuje do stylu gotycki. Na tejże ulicy (Na Karlově) znajduje

BEER POINT PRAGUE

Najlepsze piwne doświadczenie w Pradze.

Czy chcesz oddać się wyjątkowemu piwnemu doświadczeniu, którego nie znajdziesz nigdzie indziej? W takim razie mamy dla Ciebie idealną ofertę na dzień spędzony w miejscach, które są tego warte! Twój dzień rozpocznie się od zabiegu w **Original Beer Spa**, prywatnym pokoju, w którym zostaniesz przedstawiony jednemu z naszych pomocnych pracowników i wyjaśniony proces i efekty Twojego pobytu u nas - zaczniesz od wyjątkowej gorącej kąpieli piwnej z hydromasażem ze składnikami piwa, po której nastąpi chmielowa bio sauna i ochłodzenie wiadrami zimnej wody. Następnie można zrelaksować się na słomianym łóżku przy przytulnym kominku. Przez cały czas można cieszyć się **nieograniczoną konsumpcją** jasnego i ciemnego pysznego piwa Krušovice. Konsumpcję można kontynuować w recepcji, gdzie można kupić naturalne kosmetyki do piwa i inne pamiątki. Następnie można udać się do interaktywnego kranu Beer Point, w którym można skosztować **14 różnych piw rzemieślniczych** na wstępnie załadowanej karcie. Możesz także zamówić coś z menu, zaprojektowanego tak, aby schlebiać smakowi piwa i doskonale je uzupełniać. Jeśli masz ochotę na doświadczenie, które zapamiętasz na długo, zabierz siebie i swoich bliskich, przyjaciół i rodzinę na piwną przygodę. Czekamy z niecierpliwością. **Na zdrowie!**

ORIGINAL BEER SPA PRAGUE

Žitná 658/9; Rybná 3; Vladislavova 1477/20
Praha 1

www.beerspa.com

www.facebook.com/originalbeerspa/

BEER POINT PRAGUE

Mezibranská 19

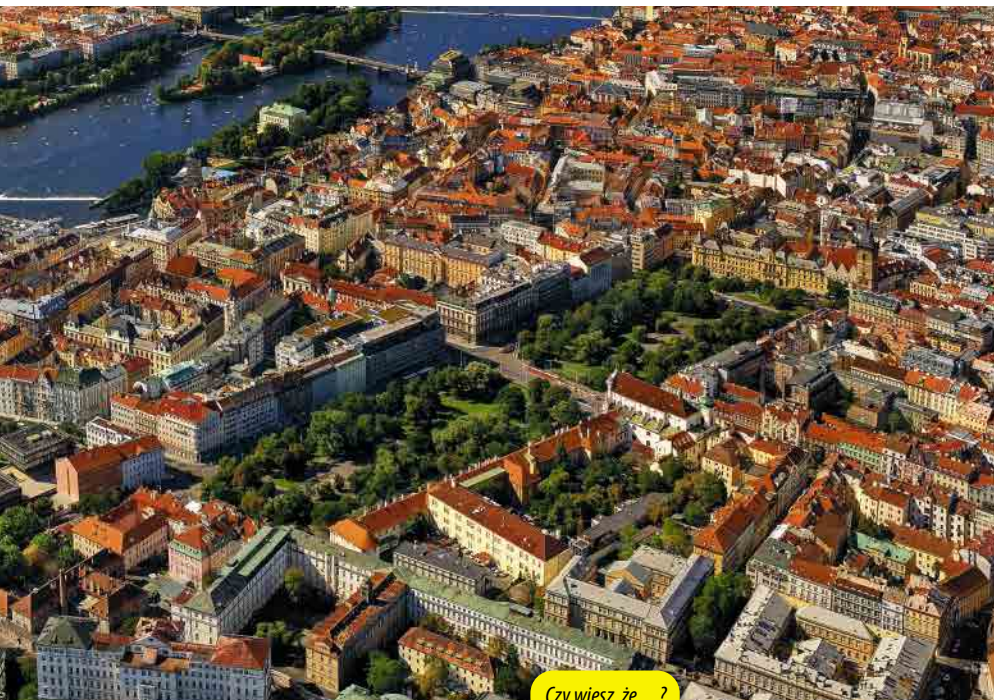
Praha 1

beerpointprague@seznam.cz

www.beerpointprague.com

www.facebook.com/beer.point.prague/

Czy wiesz, że...?

Nowe Miasto, którego granice wyznaczały mury obronne Karola IV, wynosiło **360 ha**. Jego ulice miejscami szerokie aż na 27 metrów, spełniały swe zadanie do II połowy XX wieku i wprowadziły ład do dotychczas chaotycznie rozrzuconej zabudowy.

się barokowa **willa Ameryka** (letnia rezydencja Jana V. Michny z Vacínova). Budowlę zaprojektował K. I. Dienzenhofer w 1712 roku, w stylu podmiejskiej willi francuskiego typu, rzeźby wykonał M. B. Braun w 1730 roku. Od 1932 roku mieści się tu Muzeum Antonína Dvořáka.

Średniowieczna osnova Nowego Miasta jest wprost niewiarygodna, niezwykle dojrzały urbanistyczny koncept przetrwała czasy, w których powstał o parę stuleci. Kto był jej autorem nigdy się już nie dowiemy. Możemy jedynie zgadywać, że chodziło o Petra Parlera czy też Karola IV, a może jest to ich wspólne dzieło? Oprócz niesamowicie przemyślanej nowej zabudowy godny podziwu jest sposób połączenia jej ze starymi osadami miejskimi.

Wyszehrad (Vyšehrad), mityczna siedziba książąt czeskich z dynastii Przemyślidów, pochodzi z X wieku. Jest wprawdzie młodszy niż Zamek Praski, ale nie umniejsza to jego

Ratusz Nowomiejski – wyrzucenie radców miejskich z okien tego budynku zapoczątkowało w 1419 roku rewolucję husycką.

Czy wiesz, że...?

Na południe od Placu Karola mieści się **klasztor Emaus** (Emauzský klášter), założony w 1347 roku. Jest to jedyna budowla z czasów Karola IV, która została ukończona przed jego śmiercią. Charakteryzuje ją przepiękna dekoracja, wspaniałe trójnawowe wnętrza kościoła zdobi cykl fresków. Jest to największa (poza Włochami) zachowana kolekcja średniowiecznych malowideł naściennych. Klasztor został zniszczony w czasie bombardowania pod koniec II wojny światowej. Dach odbudował w 1967 roku F. M. Černý a jego odważna konstrukcja sprawiła, że klasztor stał się dominantą tej części nabrzeża.

znaczenia. Czasy jego największej świetności sięgają II połowy XI wieku, kiedy to często bawił tu król Wratysław II, by uniknąć towarzystwa swego brata Jaromira – biskupa praskiego. W tym czasie, Wratysław II założył tu **kościół św. Piotra i Pawła** (kostel sv. Petra a Pavla), który na złość bratu nie podlegał biskupiej prawomocy ale bezpośrednio papieżowi. Jego dzisiejszy wygląd pochodzi z XIX wieku, kiedy to został zrekonstruowany w stylu gotyckim. W pobliżu stoi jednak prawdziwy pomnik czasów Wratysław II, **rotunda św. Marcina**.

Jest to najstarsza dochowana praska rotunda. Po śmierci Wratysława II Wyszehrad przemienił się w twierdzę i pełnił tę funkcję 800 lat. Jeszcze na chwilę zajaśniał w XIV wieku, kiedy to Karol IV rozpoczął stąd swą symboliczną drogę, wiodącą przez miasto aż do katedry na ceremonię koronacyjną. Chociaż w XV wieku Wyszehrad bardziej

przypominał rzemieślniczą osadę niż twierdzę, nigdy nie zapomniano o jego mitycznym znaczeniu i w XVII wieku przywrócono mu warowną funkcję. Barokową fortyfikację w stylu włoskiego barokowego klasycyzmu dokończył w 1670 roku C. Lurago. W roku 1866, kiedy to Wyszehrad ostatecznie przestał pełnić

Skala Wyszehradzka z pozostałościami pierwotnego podparcia, tunel u jej podnóża pochodzi z początków XX wieku.

rolę warowni, nabrał znaczenia tutejszy **cmentarz Wyszehradzki**, z pamiątkowym pomnikiem **Slavín**. W latach 1890–1902 został architektonicznie zreorganizowany przez Antonina Wiehla, zamieniając się w najsłynniejszy panegiryczny cmentarz dla najbardziej zasłużonych Czechów. Spoczywają tu pisarze: J. Zeyer, J. Vrchlický, K. Čapek, malarze: A. Mucha, V. Špála, rzeźbiarze: J. V. Myslbek, L. Šaloun, architekci: J. Gočár, K. Hilbert, kompozytor A. Dvořák, śpiewaczka E. Destinnová, a także polityk F. L. Rieger i wiele innych znakomitości. Na miejscu ruin pałacu królewskiego powstały **Parki Wyszehradzkie** (Vyše-

Rotunda św. Marcina jest najstarszym budynkiem na Wyszehradzie.

Czy wiesz, że...?

Wratysław II. figuruje w czeskiej historii zarówno jako **Wratysław I**; jako książę Wratysław był drugim noszącym to imię, jednakże jako pierwszy król czeski naturalnie był Wratysławem I.

Kościół św. Piotra i Pawła na Wyszehradzie (czes. Chrám sv. Petra a Pavla na Vyšehradě).

hradské sady). Do dziś widać tam pozostałości luksemburskiego pałacu. Po odrestaurowaniu rzeźb autorstwa Myslbeka, zdobiących wcześniej most Palackiego (zostały uszkodzone w czasie bombardowania w 1945 roku), umieszczono je na Wyszehradzie.

W alegoryczny sposób przedstawiają czeskie mityczne postacie: Lumíra i Pieśń (1888 r.), Przemysła i Libuszę (1889 r.), Ctirada i Šarkę (1895 r.).

Od ponad 110 lat symbolem Wyszehradu są dwie wieże **kościół kapitulnego św. Apostołów Piotra i Pawła**. Kościół założył w 1070 roku książę **Wratysław II**. W ciągu kolejnych wieków bazylika była kilkakrotnie przebudowywana, została pozabawiona stylu romańskiego podczas przebudowy w połowie XIII wieku. W 1903 roku kościół był **regotygowany** przez architekta Josefa Mockera. Wówczas wzniesione zostały dwie wieże po bokach budynku. Dzisiaj wieże te tworzą niepowtarzalną i widoczną z daleka sylwetkę Wyszehradu. Z architektonicznego punktu widzenia kościół jest trzynawową **pseudobazyliką** z kaplicami przy nawach bocznych. Godne uwagi jest również skomplikowane neogotyckie zdobienie jego elewacji. W środku zachwycają bogate malowidła na nawie głównej oraz nawach bocznych, prezbiterium oraz bocznych kaplicach.

www.praha-vysehrad.cz

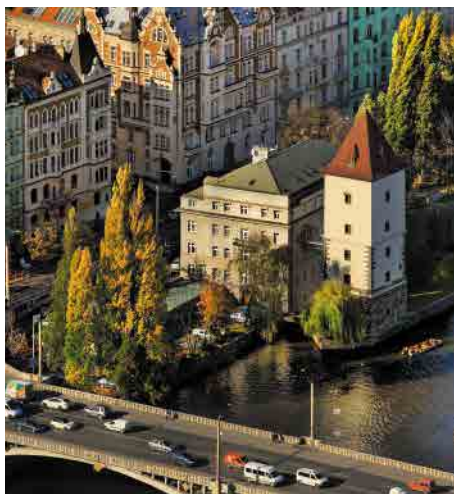
Dzielnica Smíchov (czes. Čtvrť Smíchov) na lewym brzegu Wełtawy.

SMICHOV I ZBRASLAV

Na przeciwległym brzegu Wełtawy rozciąga się **Smichov**, biegnący wzdłuż rzeki aż do Petřína i Małej Strany. Aż do XIX wieku osiedlony był jedynie wzdłuż drogi prowadzącej do Zbrasławy i Pilzna. Powstawały tu mieszczańskie i szlacheckie dworki (Bertramka, Šmukýřka), a w XIV wieku wybudowano tu klasztor kartuzjański,

Czy wiesz, że...?

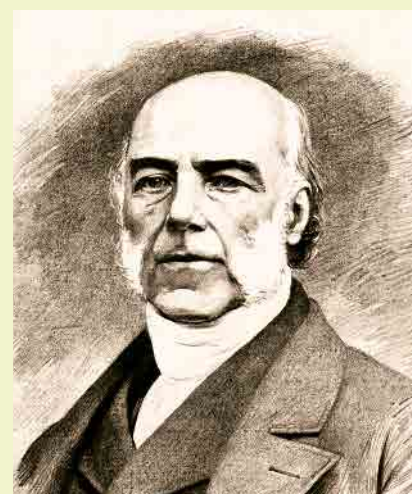
Jako praskie przedmieście zapisało się do historii już za czasów Wacława II, który tu w 1297 roku zorganizował **po koronacji wspólną ucztę**, na którą, jak głosi kronika, przybyło **190 000 zaszczytnych gości**.

Most Jiráska (czes. Jiráskův most) i Malostranská věž ciśnieň (Petržilkovská).

Ateliery filmowe na Barrandowie (czes. Barrandovské filmové ateliéry).

Joachim Barrande (1799–1883).

ale już na początku wojen husyckich został rozgrabiony i zlikwidowany.

Ze starszych zabytków zachowała się renesansowa **Malostranská wieża wodna** (Malostranská vodárenská věž) z 1562 roku. Nieco dalej od brzegu stoi barokowa letnia rezydencja z 1725 roku, nazywana **Portheimka** lub **Boquoyka**, którą zaprojektował K. I. Dienzenhofer, a freskami

Czy wiesz, że...?

Nad przemysłowym, robotniczym i handlowym Smichovem wznoszą się Barrandovské skály (Barrandovské skály), w których w XIX wieku **Joachim Barrande** znalazł wiele cennych prehistorycznych skamieniałości. Na Barrandowie znajdują się słynne **studia filmowe** oraz restauracja widokowa z 1927 roku.

ozdobił jej wnętrze V. V. Reiner. Współpraca obu wspaniałych artystów sprawiła, że jest to jedna z najładniejszych pamiątek czeskiego dojrzałego baroku. Sad, który pierwotnie należał do willi, sięgał aż do Wełtawy, a w 1775 roku został przemieniony na ogród botaniczny. W sąsiedztwie Portheimki stoi neorenesansowy **kościół Św. Wacława** (kostel sv. Václava) zaprojektowany przez Antonína Barvitia. Smichov w XIX wieku stał się dzielnicą przemysłową. Jego dzisiejsze centrum tworzy **skrzyżowanie Anděl**, wokół którego powstają najnowocześniejsze budynki obok pozostałości z pierwotnej klasycystycznej zabudowy. Nad skrzyżowaniem góruje centrum handlowo – administracyjne **Zlatý Anděl**, wybudowane ze szkła i aluminium w latach 1996–2000 przez Jeana Nouvella. W tych okolicach mieści się znana XVII –wieczna willa **Bertramka**, przebudowana w XVIII w. Rozsławił ją pobyt Mozarta, którego gościli jej ówczesni właściciele, pianista F. X. Dušek i jego żona Josefina. Mozart skomponował tu nawet niektóre swoje utwory. Dziś mieści się tu Muzeum W. A. Mozarta i państwa Dušków (Muzeum W. A. Mozarta a manželů Duškových), a w przylegającym ogrodzie (jak i w budynku) odbywają się koncerty.

Ze Smichovem łączy się **Košíře**, aż do XIX wieku pokryte winnicami i niewielkimi dworkami. Przykładem takiej zabudowy jest romantyczna posesja **Cibulka**, która swój dzisiejszy charakter zyskała w 1817 roku. Zdobí ją pałacyk, folwark, ermitaż w stylu antycznym i orientalnym oraz „średniowieczne ruiny” dopełnione rzeźbami. W podobnym stylu jest empirowa XIX –wieczna **Letnia rezydencja Kinských** zdobiąca ogrody Kinských.

Jeszcze bardziej na południe, na lewym brzegu Wełtawy, leży **Zbraslav**. Tu wznosił się słynny gotycki klasztor cystersów, całkowicie zniszczony w czasie wojen husyckich. Jego barkowy kształt nadali mu J. Santini, K. I. Dienzenhofer, V. V. Reiner. Dziś jest wraz z ogrodem oazą spokoju i miejscem zbioru **sztuki azjatyckiej Galerii Narodowej**

W. A. Mozart (1756–1791)

Barokowy pałac w Zbrasławiu (czes. Barokní zámek na Zbraslavi).

Willa Gwiazda (czes. Letohrádek Hvězda) nieopodal Białej Góry.

(Sbírka asijského umění Národní galerie). Nad Zbraslavem na drugim brzegu rzeki – **Na Závisti** znajdują się ślady **celtyckiej budowli**, której 160 ha powierzchnia była otoczona skomplikowanymi murami obronnymi, ciągnącymi się przez 9 km.

BŘEVNOV, BIAŁA GÓRA I ŠARKA

Od zachodu aż na północny wschód od Zamku Praskiego, rozpościerały się lasy i gospodarstwa rolne. Na zachód od Hradczan najpierw osiedlono **Břevnov**. W 993 roku biskup Św. Wojciech założył tu najstarszy w Czechach męski klasztor benedyktynów. W pierwotnym stanie dochowała się **krypta z XI wieku**, a resztę budynków klasztornych przebudowano w stylu barokowym w XVIII wieku. **Kościół Św. Małgorzaty** (kostel sv. Markéty), a także cały **kompleks klasztorny** kryją w sobie wiele cennych barokowych skarbów. Na zachód od Břevnova zachowały się

BITWA POD BIAŁĄ GÓRĄ

Data: 8 listopada 1620 roku

Czas trwania: ok. 2 godzin

Walczące strony: wojsko cesarskie Ferdynanda II. przeciwko wojskom czeskim

Liczba żołnierzy: 30 000 przeciwko 20 000

Straty: od 300 do ponad 2000 zabitych wobec ok 1 000 do ponad 5 000 zabitych.

Barokowy areal Klasztoru na Brzewnowie (czes. Barokní areál Břevnovského kláštera).

pozostałości królewskich terenów łowieckich **Hvězda**, które założył Ferdynand I w 1534 roku i aż do początku XIX wieku hodowano zwierzynę leśną. Następnie tereny te zamieniono w park. Swoją nazwę tereny łowieckie zawdzięczały zameczkowi zbudowanemu na planie sześcioramiennej gwiazdy, w stylu dojrzałego manieryzmu. Pomysłodawcą tego oryginalnego projektu był Ferdynand Tyrolski w 1555 roku. Niedaleko Hvězdy znajduje się **Biała Góra** (Bílá hora), dla większości Czechów symbol tragedii. **Pamiętkowy kopiec** przypomina o rozegranej tu 8 listopada 1620 roku bitwie pomiędzy wojskiem katolickiej ligi a protestantami. Była to kompletna klęska dla wojsk stanowych. Na następne 300 lat ziemie czeskie stały się prowincją Habsburgów. Elita czeska musiała emigrować; szlachta, zamożni mieszczaństwo i inteligencja z „nauczycielem narodu” J. A. Komenskim na czele. 90% ludności stanowili protestanci, ten kto odmówił przyjęcia katolicyzmu musiał odejść a jego majątek został

skonfiskowany. Po wojnie trzydziestoletniej ilość obywateli zmalała o połowę. Dla Czech katolików Biała Góra stała się miejscem pielgrzymek. Zbudowano tu na początku XVIII wieku **kościół Matki Boskiej Zwycięskiej** (chrám P. Marie), ozdobiony freskami autorstwa K. D. Asama i V. V. Reinera.

Czy wiesz, że...?

Mnisi benedyktyńscy to chrześcijanie, którzy we wspólnocie modlą się i pracują. Benedyktyni za swego rodzaju modlitwę uważają również pracę. Mnisi benedyktyńscy składają cztery śluby: ubóstwa, czystości, posłuszeństwa i stateczności (dożywotni pobyt w jednym z klasztorów czy wspólnot). Motto klasztoru to hasło „**Ora et labora**” – „Modl się i pracuj”. Cmentarz przy kościele św. Małgorzaty w Brzewnowie (czes. Hřbitov u kostela sv. Markéty v Břevnově) jest miejscem spoczynku barda i poety **Karla Kryla** (1944–1994).

Narodowa Biblioteka Techniczna w Dejwicach (czes. Národní technická knihovna v Dejvicích)

W kierunku północnym od terenów łowieckich Hvězda, rozciąga się zalesiony obszar **parku krajobrazowego Šárka – Lysolaje**, oferującego nie tylko przepiękne widoki, ale również kąpieliska, trasy turystyczne, rezerwat przyrodniczy oraz znalezisko archeologiczne ze śladami prawiękłej i wczesno słowiańskiej osady. Potok wyciekający ze zbiornika wodnego Džban obiega cały park a droga wzdłuż jego brzegów jest ulubionym miejscem spacerów. Bardziej na północ, w Horní Šárce wznosi się kościół Św. Macieja (kostel sv. Matěje), przy którym odbywały się słynne **odpusty maciejowe** (matějská pouť – rodzaj wesołego miasteczka), przeniesione później do Centrum Wystawowego w Holeszowicach, gdzie mają miejsce do dziś.

Czy wiesz, że...?

Na skraju Centrum Wystawowego znajduje się Planetarium i pawilon z **panoramą bitwy pod Lipanami** (1434) autorstwa **L. Marolda** z 1898 roku.

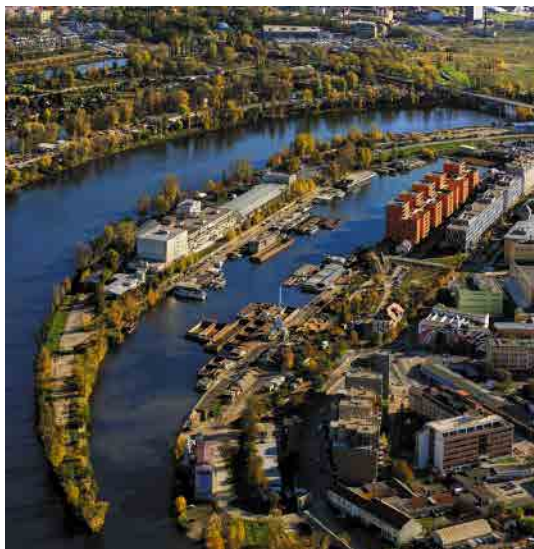

Pałac targowy (czes. Veletřní palác).

DEJVICE, LETNÁ, HOLEŠOVICE I TROJA

Dzielnica **Dejvice** rozciąga się na północ od Hradczan i Zamku Praskiego. Wzmianki o niej pochodzą już z 1088 roku. Jej wiejski charakter udało się zachować bardzo długo, gospodarstwa zastąpiono willami, w latach trzydziestych XX wieku wyrosła tu słynna **dzielnica willowa Baba**, wybudowana według regulacyjnego projektu Pavla Janáka. Swój funkcjonalistyczny styl zawdzięcza przednim architektom Pierwszej Republiki – J. Gočároví, J. Krejcarowi, A. Benešowi, J. Gillarowi i innym.

Na wschodzie nawiązuje na Dejvice Bubeneč. Stąd rozciąga się **park Stromovka**, dawny królewski teren łowiecki, z którego korzystał już od 1320 roku Jan Luksemburski. Rudolf II wybudował tu na początku XVII

Port w Holeszowicach (czes. Přístav v Holešovicích).

Barokowy pałac Troja.

w jeziora i połączył je kanałami z Wełtawą. W 1804 roku namiestnik Pragi, hrabia Chotek, udostępnił ten obiekt społeczeństwu a na miejscu dawnego zameczku łowieckiego Władysława Jagiellończyka zaprojektował J. Fischer neogotycką letnią rezydencję. Dopiero w 1845 roku Stromovka została przekształcona w park. Dziś jest chronionym pomnikiem przyrody. Od wschodu zamyka Stromovkę **Centrum Wystawowe** (Výstaviště) służy od końca XIX w. nie tylko jako miejsce wystaw i targów, ale również jako ośrodek rozrywki. Znajdują się tu poza już wspomnianym wesołym miasteczkiem, stadiony, teatry, kino, kryty basen, a także **Lapidarium Muzeum Narodowego** – zbiory czeskiej rzeźby kamiennej i detali architektonicznych (XI–XIX w.). Godne uwagi są budowle wzniesione na okoliczność Wystawy Jubileuszowej w 1891 roku. Była

ZOO w Troji (www.zoopraha.cz).

to doskonała okazja, by zaprezentować nowe XIX-wieczne style architektoniczne, wykorzystujące szkło i stal. Za to Křížkova Fontanna (nazwa pochodzi od nazwiska jej autora), odnowiona w 1991 roku z okazji kolejnej Wystawy Jubileuszowej, jest technicznym osiągnięciem naszych czasów.

Od północy zamyka Stromovkę Weltawa, ze wschodu Holešovice, a z południa wąskie pasmo bloków mieszkalnych oddzielających ją od błoni Letenskiej (Letenská pláň), na skraju której stoi **Narodowe Muzeum Techniki**, którego bogaty zbiór przyciąga miłośników osiągnięć technicznych wszystkich epok. Na błoni Letenskiej rozkłada się **park Letenski**, na który bezpośrednio nawiązuje park Chotka pod Ogrodami Królewskimi Zamku Praskiego. Dziś łączy je most nad drogą Chotka przebudowany w 1995 roku przez architekta B. Šípka. Zamek Praski w dużej mierze zachował swoje naturalne zaplecze. Poza oazami zieleni godne uwagi są mieszczące się wśród nich dzieła sztuki. Na przykład **Pawilon Hanavský**, przeniesiony tu w 1898 roku, z Wystawy Jubileuszowej (1891 r.), a także przepiękna **widokowa Restauracja Praha**, pochodząca ze sławnej wystawy Expo 1958 w Brukseli. Jej autorami są J. Hrubý, Z. Pokorný i F. Cuber.

W czasach komunizmu zbudowano pod błonią **tunel Letenský**, łączący Letną ze Starym Miastem, a nad nim wzniesiono potężny pomnik Stalina, który jednak szybko usunięto, kiedy wyszła na jaw prawda o jego godnych potępienia czynach. W czasie aksamitnej rewolucji zebrała się na Letnej grupa demonstrantów licząca pół miliona. Był to definitywny koniec starego reżimu. Na miejscu pomnika umieszczono **chronometr** – symbol nowych czasów.

Między Centrum Wystawowym a wschodnim skrajem parku Letenskiego wiedzie granica oddzielająca **Holešovice** od Letnej. Pierwotna osada rybacka Bubny, zrosła się z królewskimi Holešoviciami, a od XIX wieku została przemieniona w dzielnicę przemysłową. Współczesne czasy przyniosły jej rozkwit, fabryki przeniesiono na drugi

Narodowe Muzeum Techniki (czes. Národní technické muzeum) (www.ntm.cz).

brzeg Weltawy, a Holešovice stały się przede wszystkim dzielnicą mieszkalną. Między neorenesansowymi i secesyjnymi budynkami, przeplatają się funkcjonalistyczne perły, jaką jest na przykład **Pałac Targów** (Veletřní palác), zbudowany w latach 1925–26. Dziś mieści się tam Galeria Sztuki Współczesnej.

Holešovice, Letná i Stromovka są otoczone Weltawą, tworzą więc pewnego rodzaju półwysep, na północ od którego rozkłada się **Troja**. Początkowo tutejsza osada nazywała się Ovenec, ale po wybudowaniu okazałego **pałacu Troja**, nazwano tak i jego okolice. Była to letnia rezydencja Sternbergów, zbudowana w latach 1679–1685 przez J. B. Matheya. W barokowo zdobionych wnętrzach i ogrodach mieszczą się zbiory XIX-wiecznego malarstwa czeskiego, należące do Galerii Narodowej. Na zboczu pałacu rozpościera się **Ogród botaniczny**, założony w 1969 roku, a obok pałacu zaczynają się granice **Ogrodu zoologicznego** funkcjonującego od 1931 roku. Do najcenniejszych okazów należy niespotykany już w środowisku naturalnym koń Przewalskiego.

Nasza
PROPOZYCJA

CENTRUM SZTUKI WSPÓŁCZESNEJ DOX

- Największe centrum sztuki współczesnej w Republice Czeskiej.
- Dawna fabryka w praskich Holeszowicach z gigantycznym sterowcem na dachu.
- Przestrzeń na wystawy sztuki współczesnej, teatr, taniec, muzykę, literaturę i niepowtarzalne przeżycia.
- DOX to platforma dedykowana interakcjom społecznym, miejsce, w którym sztuka przenika codzienne doświadczenia.

WYSTAWY | TEATR | STEROWIEC GULLIVER
KAWIARNIA | KSIĘGARNIA | SKLEP DESIGNERSKI

ADRES

Poupětova 1, Praga 7
tel. 295 568 123
www.dox.cz

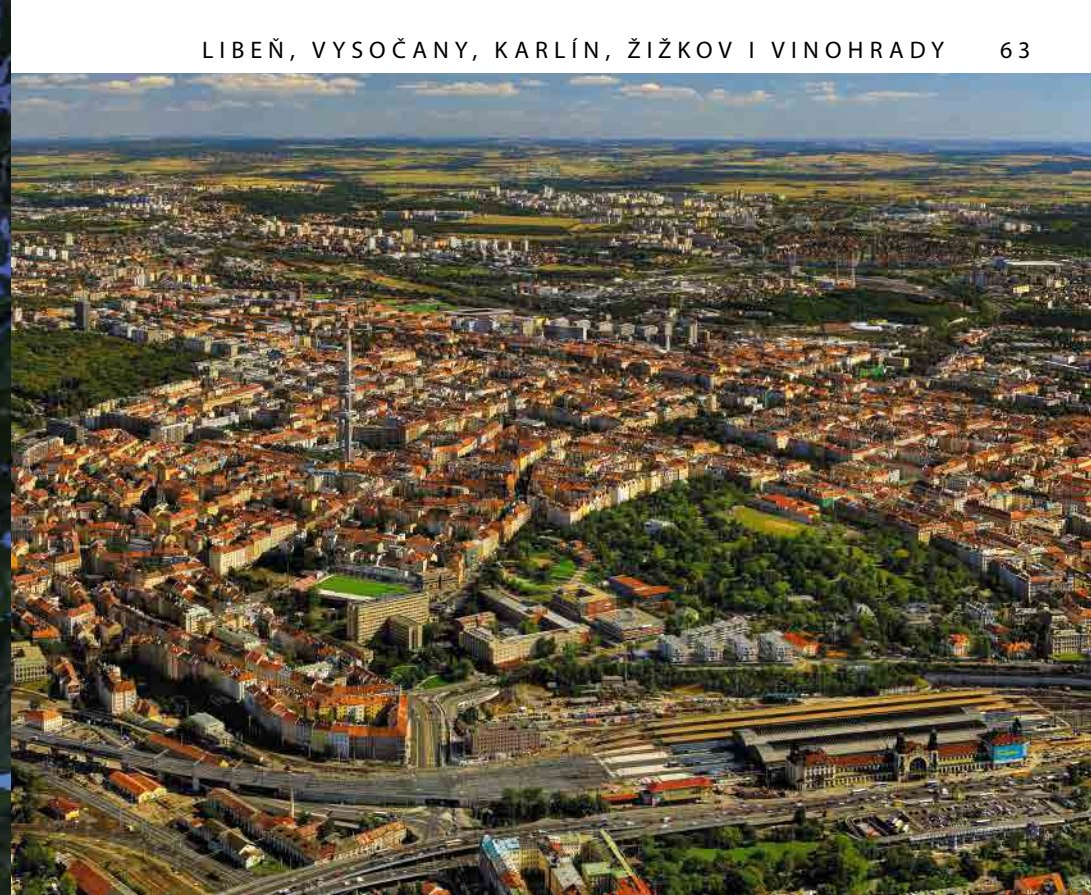
JAK DO NAS DOTRZEĆ

Tramwaj 6, 12: Ortenovo náměstí
Metro C: Nádraží Holešovice
(10 minut od centrum Pragi)

Mainpoint Karlín

Dzielnica Žižkov z nadajnikiem telewizyjnym.

LIBEŃ, VYSOČANY, KARLÍN, ŽIŽKOV I VINOHRADY

Na prawym brzegu Wełtawy na południe od Troji, wzdłuż Nowego Miasta, ciągnie się pasmo dzielnic mieszkalnych (np. Libeň, Vysočany, Karlín), które z postępowaniem czasu przemieniły się z rromańskich czy gotyckich osad na podmiejskie gospodarstwa i letnie pałace, a w XIX wieku zostały przyłączone do miasta jako zaplecze przemysłowe i mieszkaniowe.

Trochę inaczej było z dzielnicą **Karlín**. Do 1817 roku uprawiano tu ogrody warzywne, a w słynnym letnim pałacu Růžodol odgrywały się przedstawienia teatralne w języku czeskim już w XVIII wieku. Z pierwotnych budowli zachowała się jedynie **Invalidovna**. Wszystko zmieniło się w 1817 roku, kiedy według klasycystycznych

zasad urbanistycznych rozplanowano przedmieście Karlín, którego nazwa wzięła się od imienia żony Franciszka I, Karoliny Augusty. Wkrótce zaczęły wyrastać tu **empirowe kamienice** do dziś częściowo dochowane. Budynek manufakturowym i fabrycznym, dziś już nieczynnym, groziło zburzenie, co radykalnie zmieniło by charakter dzielnicy. Jednak w 1999 roku dokończono **pałac Karlín** a w roku 2001 **Corso Karlín**. Słynny architekt Riccardo Beaufil wykorzystując stare fabryczne mury stworzył nowoczesną budowlę ze szkła

Czy wiesz, że...?

*Karlín był najnowocześniejszą dzielnicą Pragi. Powstała tu **pierwsza gazownia**, tędy jeździły **pierwsze praskie tramwaje**.*

i stali, a specyficznego charakteru nadał jej rzeźbiarz David Černý. W ten sposób obok starego centrum Karlína powstało nowe.

Na południowej stronie Karlína wznosi się pokryte lasami wzgórze **Žižkov**, a u stóp jego południowego zbocza rozkłada się dzielnica o tej samej nazwie, która w kierunku południowym łączy się z **Vinohradami**. W średniowieczu rejony te pokrywały winnice, pomiędzy którymi stopniowo powstawały posiadłości i letnie pałace. Nie zawsze panował tu jednak spokój. Na wzgórzu Žižkov, kiedyś zwanym Vítkov, w 1420 roku husyci przełamali oblężenie Pragi a potężna stu-tysięczna armia krzyżacka króla Zygmunta Luksemburskiego wpadła w panikę i uciekła. O tym wielkim triumfie wojsk husyckich przypomina **pomnik Wyzwolenia Narodowego na Vítkovie** (1929–32). W latach 1931–41 stworzył tu Bohumil Kafka monumentalny **pomnik Jana Žižky** – zwycięskiego dowódcy husytów. W tym czasie, był to największy na świecie pomnik z brązu, przedstawiający jeźdźca na koniu (szeroki i wysoki na 9 m waży 17 ton). Oprócz zwycięstwa husytów upamiętnia także żołnierzy walczących w czasie I wojny światowej w legii czechosłowackiej, tak jak i mieszczące się tu **Muzeum wojska i ruchu oporu** (Muzeum odboje a armady). Stąd też rozciągają się niezapomniane widoki na Pragę. W czasie strasznej zarazy morowej w 1680 roku, powstał pod Vítkovem cmentarz, który od 1784 roku stał się głównym praskim cmentarzem (**Ošanský, Židovský i Vinohradský**). Na cmentarzu Żydowskim spoczywa m. in. Franz Kafka a na Olšanskim są pochowani sławni mieszkańcy dzisiejszej Pragi. W XIX wieku doszło do rozdzielenia Žižkova i Vinohrad, ponieważ Žižkov stał się dzielnicą robotniczą, a na Vinohradach powstały luksusowe rezydencje. Nad kamienicami góruje modernistyczny budynek **kościół Najświętszego serca Jezusowego** (kościół Nejsvětějšího srdce Páně), autorstwa Josipa Plečnika zbudowany w latach 1928–1932. Jeśli chodzi o architekturę współczesną, Žižkov nie pozostał w tyle, mieści się tu konstruktywistyczny budynek,

Televizyjna wieża na Žižkovie jest najwyższą budowlą Pragi (216 m).

TOWERPARK PRAHA

Wieża telewizyjna Žižkov (czes. Žižkovská věž) mierząca **216 metrów** jest najwyższą praską budowlą, która z pewnością Cię zachwyci. Na wysokości 93 metrów znajduje się obserwatorium, które oferuje odwiedzającym 360-stopniowy widok na uroki Pragi. Zaledwie kilka metrów niżej, na wysokości 66 m, znajduje się **restauracja Oblaca**, luksusowy hotel Sky Suite oraz bar koktajlowy Oblaca. W parku pod wieżą można wybrać się na minigolf, do letniego teatru, restauracji Miminoo, a w miesiącach zimowych również na **lodowisko z naturalnym lodem**. Towerpark otwarty jest codziennie w godzinach **od 9:00 do 24:00**.

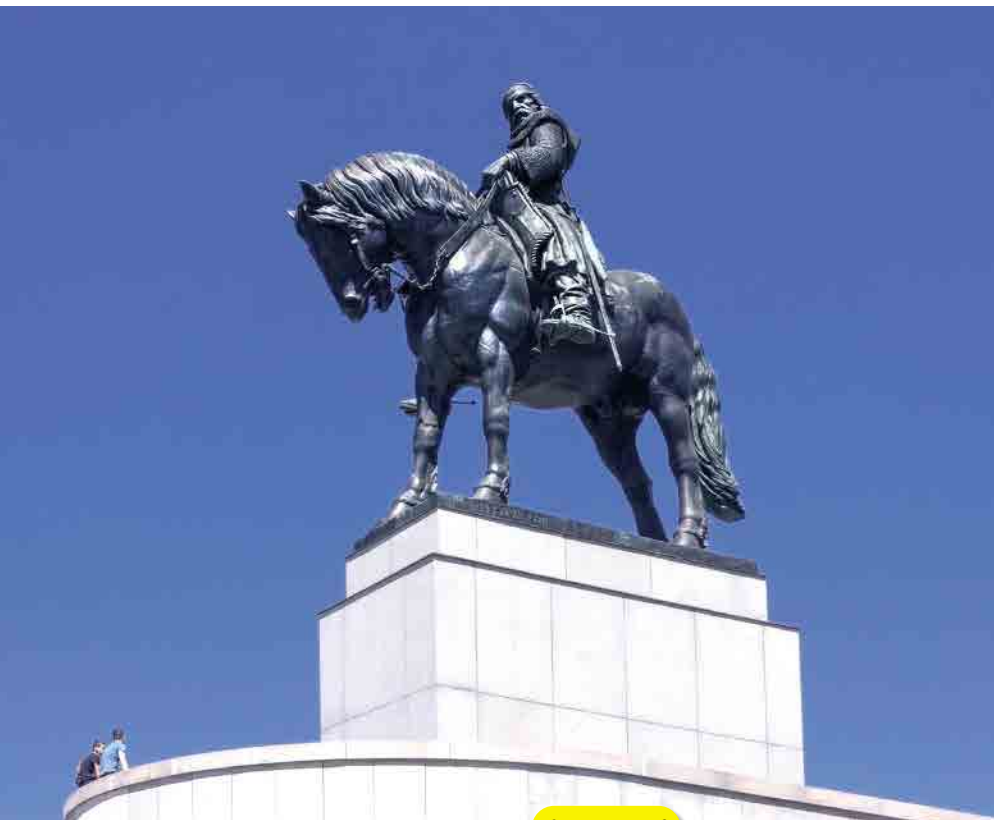
TowerPark Praha

Mahlerovy sady 1
130 00 Praha 3
info@towerpark.cz
www.towerpark.cz
Tel.: +420 210 320 086

📍 towerparkpraha www.instagram.com/towerparkpraha/
📘 Žižkovská televizní věž - Tower Park Prague
www.facebook.com/TowerParkPraha

Pomnik Jana Žižki na Vitkovie.

w którym miał swą siedzibę **Powszechny Zakład Emerytalny**, a dziś jest to Dom Związków Zawodowych. Wybudowali go w latach 1930–1932 Josef Havlíček i Karel Honzík, i jest uważany za szczytowe dzieło czeskiej architektury współczesnej. Nową dominantą miasta stał się zbudowany w latach 1987–90 **Nadajnik telewizyjny Praga** (216 m) umieszczony w parku Mahlera, ozdobiony przez Davida Černého.

NOWA PRAGA I PRASKIE METRO

Praga w niedawnej przeszłości rozrosła się o nowe dzielnice, w których miłośnicy architektury współczesnej znajdują coś dla siebie. Na wschód od Wyszehradu, a na południe od Vinohrad rozkładają się **Nusle**. U stóp nuselskiego mostu wznosi się monumentalny Pałac Kultury, zbudowany

Czy wiesz, że...?

*Jak na owe czasy chodziło o największy **pomnik na świecie, wykonany z brązu**, przedstawiający jeźdźca na koniu (wysokość i długość ponad 9 metrów, waga ponad 17 ton). Miał upamiętniać nie tylko husyckie zwycięstwo, ale również Legię Czechosłowacką z okresu I Wojny Światowej, podobnie jak budynek obecnego Muzeum Ruchu Oporu i Wojskowe (czes. Muzeum odboje a armády) pod Witkowem. Z tego miejsca rozpościera się niezapomniana panorama Pragi.*

w latach 1976–1981, dziś nazywany **Centrum Kongresowym**. Ta pięciopiętrowa budowla posiada 2300 pomieszczeń, 5 wielkich sal, restauracje i garaże podziemne. Największa sala pomieści 2800 osób. W kierunku południowym i południowo wschodnim rozciągają się osiedla mieszkaniowe. Najnowsze budynki posiada **praskie metro**, które w 1956 roku zaczęli budować komuniści jako pomnik swych czasów. Dziś długość jego podziemnych korytarzy wynosi 62,5 km i stale się powiększa.

BROWAR RODZINNY BERNARD

Od 1991 roku pisze się nowa historia browaru w Humpolcu, który w rękach nowych właścicieli dosłownie powstał z ruin. Nowi właściciele rozpoczęli tu warzenie piwa doskonałego, prawdziwego. Bez pasteryzacji, z najczystszej wody z odwiertów głębinowych, z własnego słołu i drożdży. Piwa zdobyły wiele nagród w kraju i za granicą, w tym te najbardziej prestiżowe, i są eksportowane do trzydziestu krajów na całym świecie.

Browar świętował swoje **trzydziestolecie**, otwierając piękne **centrum dla odwiedzających**, które jest punktem wyjścia trasy zwiedzania z nowoczesną ekspozycją. Kuszący jest także widok z wieży widokowej wybudowanej wokół działającego komina browaru. Zwiedzanie najlepiej zakończyć nad doskonałym świeżym piwem w piwiarni Pivnice Na Štokách, gdzie mogą poszczycić także się fantastyczną kuchnią.

Właściciele **Stanislav Bernard** i **Josef Vávra** marzyli o warzeniu porządnego czeskiego piwa i zbudowaniu silnej oraz szanowanej marki. Swoje marzenie spełnili. Jednak na tym historia się nie kończy. Właściciele mają kolejne marzenie, by marka Bernard stała się **marką kultową**.

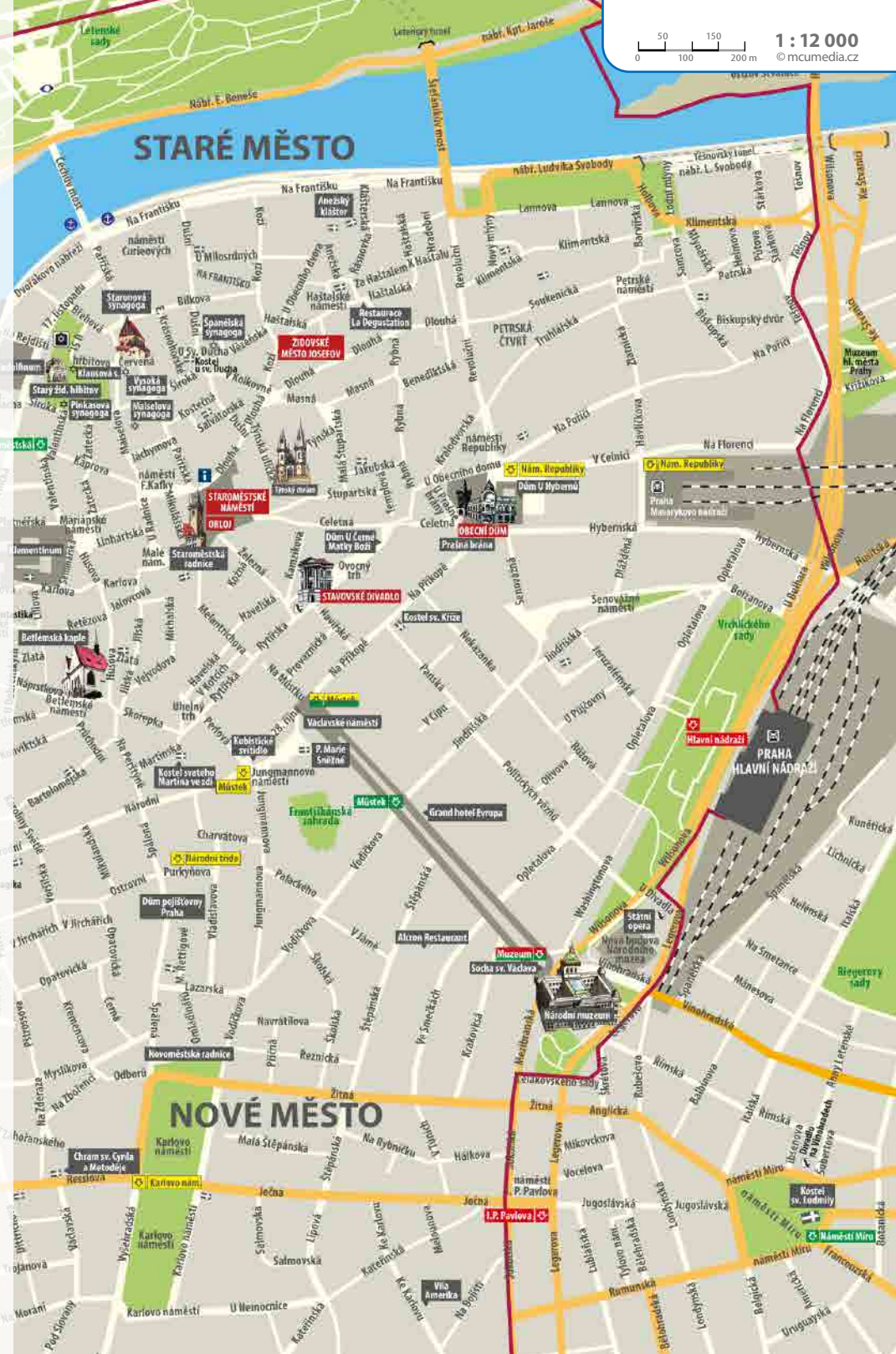

BROWAR RODZINNY BERNARD

5. května 1
396 01 Humpolec
www.bernard.cz

 www.facebook.com/bernard.cz

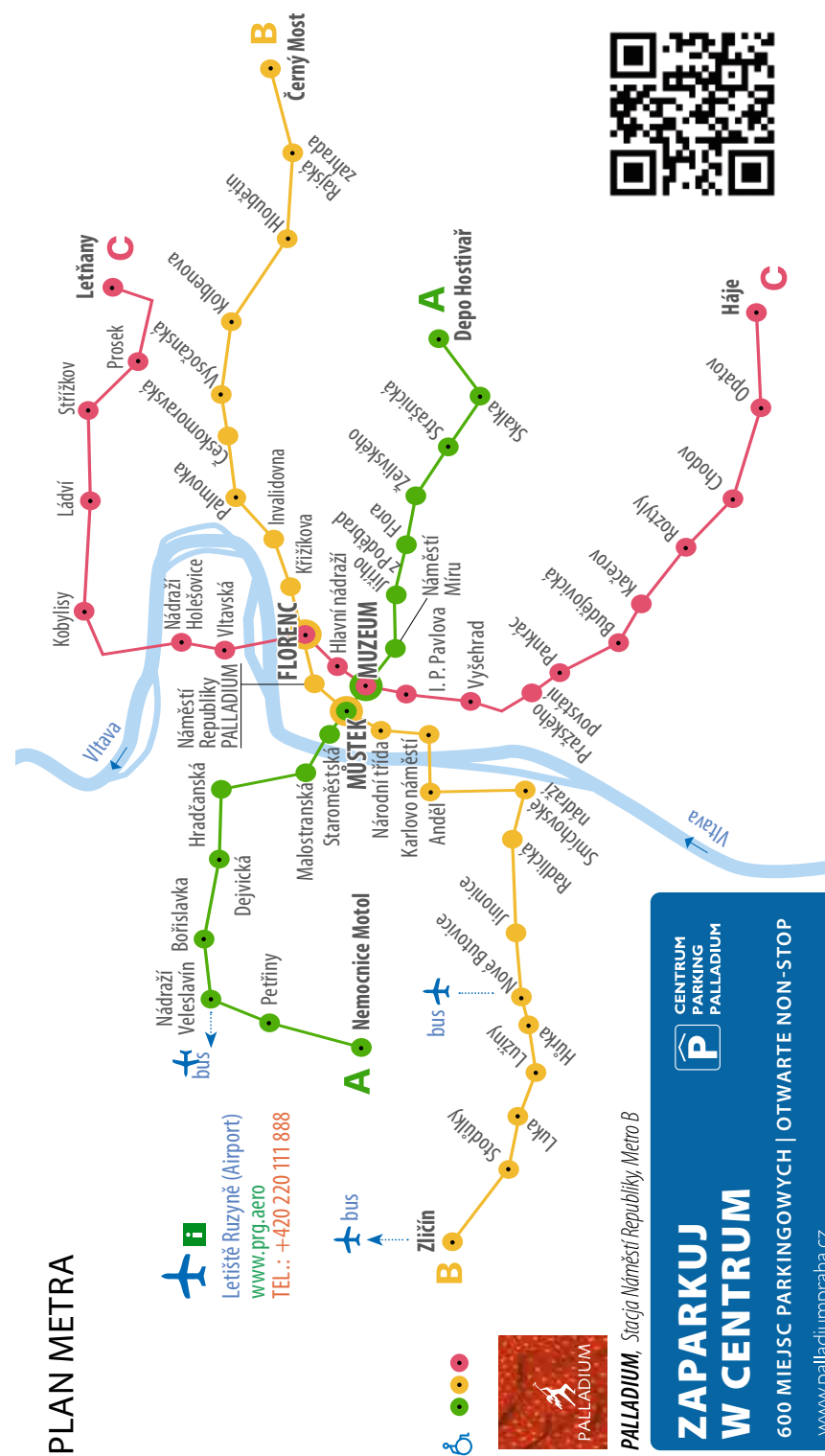

- **od IV. tysiąclecia p.n.e.** Najstarsze ślady siedliska w okolicy Pragi
- **V – IV. wiek p.n.e.** Celtyckie grodzisko w Závisti u Zbraslavi, od II. wieku p.n.e. centrum Celtów mieszkających w Czechach
- **po roku 9. p.n.e.** Sprowadzenie przez Marobuda do Czech plemię Markomanów (szlachecka rezydencja w Bubenči)
- **539 r.** Śmierć langobardzkiego króla Wacho
- **V – VI. wiek** Przybycie Słowian
- **VI wiek** Kultura słowiańska praskiego typu z centrum w Roztokach pod Pragą
- **VIII wiek** Najstarsze siedlisko dzisiejszej starej Pragi (osada na Małej Stranie)
- **VIII – IX wiek** Założenie Zamku Praskiego (dowody na istnienie rezydencji książęcej przed 880 r. – początek władzy Przemysłidów)
- **926 r.** Budowa rotundy Św. Wita na Zamku Praskim
- **973 r.** Założenie biskupstwa w Pradze
- **XI wiek** Powstanie kamiennych romańskich domów w Pradze
- **1135 r. – 82 r.** Romańska przebudowa Zamku Praskiego
- **1169 r.** Początek budowy mostu Judyty
- **1232 r. – 34 r.** Uzyskanie praw miejskich przez Stare Miasto i powstanie murów obronnych
- **1257 r.** Założenie Nowego Miasta, później nazywanego Mniejszym – dzisiejsza Mała Strana
- **1310 r.** Początek rządów dynastii Luksemburgów
- **1316 r.** Ostatni wielki pożar Starego Miasta
- **1338 r.** Uzyskanie przez Stare Miasto prawa do budowy ratusza
- **1344 r.** Założenie arcybiskupstwa w Pradze, początek przebudowy katedry Św. Wita
- **1348 r.** Założenie przez Karola IV uniwersytetu oraz Nowego Miasta
- **1357 r.** Początek budowy Mostu Karola
- **1402 – 13 r.** Głoszenie kazań przez reformatora Jana Husa w kaplicy Betlejemskiej
- **1419 r.** Pierwsza praska defenestracja rajców i początek wojen husyckich
- **1471 r.** Początek rządów dynastii Jagiellonów
- **1483 r.** Druga praska defenestracja rajców i początek tolerancji wyznaniowej
- **1486 r. – 1502 r.** Późnogotycka przebudowa Zamku Praskiego
- **1526 r.** Początek rządów dynastii Habsburgów
- **1541 r.** Pożar Małej Strany, Hradczan i Zamku Praskiego
- **1584 r. – 1612 r.** Praga rezydencją cesarza Rudolfa II

Pożar Teatru Narodowego (12 sierpnia 1881 roku).

- **1618 r.** Trzecia praska defenestracja i początek wojny trzydziestoletniej
- **1620 r.** Bitwa na Białej Górze i porażka powstania stanowego
- **1648 r.** Zrabowanie przez Szwedów kolekcji Rudolfa II, Zamku Praskiego oraz Małej Strany
- **1784 r.** Połączenie praskich miast w jedno miasto – Pragę
- **1787 r.** Premiera opery Mozarta – „Don Giovanni”
- **1818 r.** Założenie Muzeum Narodowego
- **1848 r.** Zjazd Słowiański w Pradze; rewolucja
- **1868 r.** Uroczyste położenie kamienia węgielnego pod Teatr Narodowy
- **1891 r.** Wystawa Jubileuszowa i rozkwit secesji w Pradze
- **1909 – 11 r.** Budowa domu Pod Czarną Madonką
- **1918 r.** Ogłoszenie Republiki Czechosłowackiej
- **1939 r.** Okupacja hitlerowska w Pradze i ogłoszenie protektoratu Czech i Moraw
- **1945 r.** Powstanie kwietniowe w Pradze i wyzwolenie
- **1948 r.** Pucz komunistyczny
- **1965 r.** Podjęcie decyzji o budowie metra (początek budowy w 1974 r.)
- **1968 r.** Okupacja Pragi przez wojska układu warszawskiego
- **1989 r.** Aksamitna rewolucja i przywrócenie demokracji
- **1992 r.** Wpisanie Pragi na listę zabytków UNESCO
- **1993 r.** Rozdzielenie Czechosłowacji
- **1999 r.** Wejście Czech do NATO
- **2002** – niszczące powodzie dotknęły większość terytorium Czech
- **2004** – Republika Czeska została członkiem Unii Europejskiej
- **2007** – Republika Czeska weszła do strefy Schengen
- **2009** – Republika Czeska sprawuje przewodnictwo Rady UE
- **2012** – Lotnisko Ruzyně zmieniło swoją nazwę na Lotnisko Vaclava Havla
- **2015** – Otwórz nowy metra linii A
- **2015** – Kompleks tuneli Blanka w użytkowaniu

PALLADIUM

NAJBARDZIEJ STYLOWE CENTRUM HANDLOWE W PRADZE

200 SKLEPÓW I RESTAURACJI

náměstí Republiky 1, Praha 1

- Otwarte 7 dni w tygodniu
- náměstí Republiky
- Tylko 750 m od Rynku Starego Miasta
- **TAX FREE** Bezpłatny zwrot podatku w infokiosku (dla mieszkańców spoza UE)
- Bezpłatne Wi-Fi
- Vouchery dostępne w infokiosku i sklepie internetowym

Łatwa nawigacja: zeskanuj kod

Proszę nas śledzić.

WWW.PALLADIUMPRAHA.CZ